

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București

GR. CONDURATU
Consilier la Curtea de Apel
din BucureștiALEX. CERBAN
Dr. în Drept din Paris
Profesor UniversitarALFRED JUVARA
Dr. în Drept din Paris
AvocatTR. ALEXANDRESCU
Prim-Președinte
Tribunalul TeleormanV. ANGHELOVICI
Dr. în Drept din Paris
Jud. Trib. IlfovEUG. EMMANUEL
Dr. în Drept din Paris
Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticii Judiciare

ABONAMENTULUn an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 300 lei
" Magistrați și Avocați . . . 150 "
6 luni prețul cel de sus pe jumătateAPARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

"Curierul Judiciar" anunță pe cititorii săi că a avut onoarea să primească din partea d-lui R. DEMOGUE, profesor la Facultatea de Drept din Paris, prin amabilitatea colaboratorului nostru d-l Edouard Lévy, doctor în drept, secretar și raportor al Comisiunii de stare civilă, un articol intitulat: De la responsabilité que l'on peut encourir pour une autorisation donnée à un incapable, articol care se va publica în numărul viitor.

Revista noastră mulțumește d-lui profesor Demogue pentru prețioasa sa colaborare cum și d-lui Edouard Lévy pentru bunele sale oficii.

SUMAR

- Despre Eroarea de drept, de d-l avocat Emil Al. Lăzărescu;
- Cronica Judiciară, de d. avocat I. Cohen;

JURISPRUDENȚA :

— Inalta Curte de Casație s. II: (Căile de reformare, retractare și termenul în cari pot fi atacate hotărârile date de instanțele militare sunt cele prevăzute de C. J. militare iar nu cele din pr. penală), cu o Notă de d-l avocat Eug. Emmanuel;

— Curtea de Apel București s. II: Elena G. Macri cu Voiti-novici (Până ce instanța n'a fost desesistată se poate introduce orice suplîm nt de cerere. Depunerea recipsei de consemnarea chiriei la comisariatul de poliție, fără ofertă reală, nu descarcă pe chiriasul de plată. Neplata chiriei până la 2 Aprilie 1920 face ca chiriasul să nu mai poată beneficia de prelungirea de contract prevăzută de decretul-lege 1420/1920), cu o Notă de d. profesor Al. Cerban;

— Trib. Buzău s. I: Alecu Mihăilescu cu Fiscul. (Amenzile fiscale nu pot fi amestiate), cu o Notă de d-l E. C. Decusară.

— Idem: Gavrilă D. Beglin și Radu Stoica Mihai. (Amnezia profită și coautorilor), cu o Notă de E. C. Decusară;

— Trib. Dorohoi: Ion Luchian și alții. (Complicele în materie de adulter, poate profita de beneficiul amneziei), cu o Notă de d-l Consilier Ion-scu-Dolj;

— Judecătoria Ocol. VI București: Virgil Stoicescu cu Ministerul de Finanțe. (Dacă un ofițer invalid, pensionar, rețchiziționat de Ministerul de Război, într-o funcțiune publică, poate cumula pensiunea cu salariul primit?), cu o Notă de d-l E. C. Decusară;

— Trib. de Comerț al Senei: Loison & Parizel cu Creditul Comercial de France. (Cekul este un mandat de plată. Trasul care fără ordinele trăgătorului efectuează plata, pe care a oprit o, comite o greșeală, de care este responsabil, în săvârșirea mandatului său), cu o Notă de d-l avocat Petre Vasilescu;

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Casație I*: Convențiune. Probă. Act scris. Convențiune de o valoare mai mare de 150 lei. Act scris în dovedirea ei se cere numai părților nu și terților persoane. Art. 1191 c. civ.

— *Casație II*: Curtea cu jurați. Rezumat făcut de președintele Curții. Aprecierile făcute cu această ocaziune nu pot constitui motiv de casare. Art. 360 pr. penală.

— *Casație III*: Patentă. Impozitul de 50% asupra venitului Societăților de bancă anonime sau pe acțiuni. Baza impozabilă. Ce se înțelege prin „venit net”. Aplicațiune cu privire la sumele acordate Statului pentru opere militare și de binefacere. Art. 4 al. III legea patentelor.

Despre Eroarea de Drept

„Nemo censetur ignorare legem”, iată maxima care ne va preocupa în articolul de față și care circulă cu atâta ușurință, încât orice om de drept are impresiunea, că s'a născut cu ea, și că această axiomă se exprimă fără a se demonstra.

„Nemo censetur”... maximă atât de răspândită pe cât de falsă, care se bucură de o vespus de mare celebritate, fără ca vre-un legislator să o fi formulat vre-o dată.

„Nemo censetur” construcțiune învechită, pot zice una din cele mai arhaice formule de drept împotriva căreia nici o epocă juridică n'a îndrăsnit să ridice dalta, pentru a-i șlefui un model mai nou în raport cu evoluțiunea dreptului, și asupra căreia nu s'a organizat până'n prezent nici o teorie generală de ansamblu.

Fără a avea pretențiune de-a aborda prin această un studiu nesfârșit, ni se pare totuși util, astăzi la o prefacere a societății la care trebue să corespundă o dogmă nouă în direcțiivă câtși în moralitate, să constatăm că legislațiunea recentă este nu numai pentru profani, dar chiar pentru profesioniști, un vast semn de întrebare. Dacă n'ar fi să vorbim decât de legislațiunea noastră, vom constata că războiul a adus o perturbare extrem de serioasă în confecționarea cât și în înțelegerea regulilor de drept. Legi de măsuri excepționale complicate cu un teanc de decrete-legi noi, noi prin problemele pe care le îmbrățișează cât și prin surprinzătoarea profanare a principiilor de claritate și de bun simț.

Toate acestea, altoite pe un dispreț în respectul datorit convențiilor de bună credință, americanismul e unitatea de măsură care dispensează balanța justiției de atâta amănunțită cercetare.

Surprinși de atâta modificări, cari scuzează ignoranța legilor chiar pentru specialiști, citirea unui text poate fi cu drept cuvânt un abis de obscuritate pentru profani. Unificarea unei legislațiuni disparate va atrage după sine pericolul pe care l semnalăm și care ne-a îndemnat, sconișând o agravare a celor enunțate mai sus, să redăm local cuvenit maximei „nul n'est censé ignorer la loi” de a cărei intolerabilă tiranie vrem să ne emancipăm atât cât mai avem timp. Renunțăm cu plăcere la gloria de a fi coasiderați ca inițiați la aceste mistere, și la calitatea ce ni se atribuie în mod gra-

tuit, de a deține o divinațiune care de altfel nu ne-a adus până acuma decât la arbitrar și la injust.

Atât științele naturale, cât și științele juridice nu au cunoscut generațiunea spontană. Nici un adagiu nu are antecedente istorice mai întunecate, o aparițiune mai bruscă și o cauză mai necunoscută ca acesta. Toate instituțiunile juridice sunt mute în această privință. Nimic în Loysel, în Domat, d'Agnessau, Dunod și Pothier. Nimic de asemenea în toate scrierile romanștilor. Abia că prin secolul al nouăsprezecilea acest adagiu primește consacrară doctrinei și a jurisprudenței. Aceasta din urmă îl acceptă cu o deosebită simpatie din cauza laconismului său, care încântă pe magistrați pe care-i dispensează de lungi considerente pentru a respinge ignoranța de drept. I se aruncă în spinare haina romană și chestiunea e simplificată prin latinizarea adagiului cărui a se zice „nemo censetur... Reputația îi devine universală în opiniunea comună.

În istoria dreptului Român maxima a jucat un rol decisiv și lucrul e firesc. Se zice că jurisconsultul Paul, care nutrea un mare dispreț pentru ignoranța legilor ar fi consacrat propozițiunea: „Juris ignorantia stultitia est potius quam error“. La Roma legile erau simple și puține la număr. Votate de poporul întreg, aplicate în mod public la tribunalul Pretorului, comentate și discutate în For în pledoariile avocaților, strâns legate de toate manifestațiunile importante din viața cetății, nu era nimeni care să le nesocotească sau să nu le înțeleagă. De altfel, romanul, cu predispoziție pentru chestiunile de retorică își făcea o plăcere din controversele juridice. Dar peste toate acestea plutește argumentul suprem. Poporul Roman suferise două tiranii paralele și simultane: opresiunea politică a libertăților individuale practică de către Patricieni și misterul juridic practicat de Pontifi. Redactarea celor Douăsprezece Table a fost simbolul libertății în cunoștința dreptului și era firesc ca reacțiunea să se producă în sensul cuvintelor jurisconsultului Paul. Domeniul dreptului a fost parcul de dilectare al atâtor ramuri de activitate ale epocii. Retorica și Literatura îi dădeau cea mai mare importanță. E destul să amintim de pledoariile lui Cicerone cu excelența lui tehnică juridică precum și a altor talente din afară de știința dreptului ca Valeriu Maxim, Aulu Gelliu, Quintilian, istorici ca Titu Liviu și Tacit sau poeți ca Horațiu și Plaut, ca să deslegăm o astfel de enigmă. Dreptul făcea parte din educația generală a poporului, căci Romanul avea două mari calități: era jurist și era soldat... «cedant arma».

Ceeace însă era adevărat pentru Roma, nu mai poate fi adevărat pentru noi, căci pe când legile la Roma erau simple și precise, legile noastre în afară de o continuă primenire, sânt complicate și neprecise, cu o flexibilitate mai mult decât elastică.

Cei ce au citit cu atențiune rândurile de mai sus au desprins fără îndoială tema pe care o propunem și se idignează de diferența ce se face între eroarea de fapt și eroarea de drept. Eroarea de fapt e aceia care atrage după sine o consecință plăcută aceluia care a comis-o, pe când eroarea de drept în opiniunea curentă a doctrinei și jurisprudenței moderne e aceia care nu duce la nici o justificare. Ori tocmai aceasta e o eroare.

Eroare de fapt sau eroare de drept e tot una

în materie civilă, și nu trebuie să cedăm aparențelor. Într'un caz ca și în cellalt e vorba de un viciu determinat al consimțământului care nu se poate schimba cu calificativul ce i se atribuie. Actul făcut în ignoranța unui text de lege sau în credința eronată despre un eveniment, lipsește în ambele ipoteze de un element esențial formațiunei sale, și care se numește lipsă de voință, încă mai completă ca la dol sau la violență, căci oricât de mare ar fi forța sau manevrele frauduloase întrebuițate, tot mai lasă loc la o plină conștiință a scopului urmărit. Rostul unei înșelătorii sau constrângerii nu este de a disimula un rezultat oarecare, dar numai de a incita pe cineva ca să ajungă la el.

În tot cazul buna credință a interesatului dovedește că nu s'a decis în cunoștință de cauză. Căci nu trebuie să pierdem din vedere un punct capital și anume, că absența de voință este cu totul legată de existența bunei credințe. Atâta vreme cât durează ignoranța, buna credință durează și ea.

Desigur că teoria noastră găsește adversari cari o combat în sensul că o consideră drept sursă de abuzuri intolerabile, menite să ocolească legea. Cum nu avem prilejul de a ne întinde prea mult, răspunsul nostru trebuie să fie scurt: Un lucru este să invoace cineva eroarea sa de drept și altceva e să fie recunoscut de bună credință în ignoranța sa. Ori descoperirea bunei credințe rămâne o tot atât de grea sarcină pentru magistrat într'un caz ca și în cellalt, și cum eroarea de drept este urmarea bunei credințe ea trebuie prezumată ca și dânsa.

Codul Civil n'a trecut cu vederea eroarea de drept, ba dimpotrivă nu distinge între eroarea de drept și eroarea de fapt precum n'au voit s'o facă nici Domat și nici d'Agnessau în termen așa de categoric cum o fac jurisconșulții de azi. Cu toate că în mintea lor eroarea de fapt cerea mai multă indulgență ca eroarea de drept, totuși admitem eroarea de drept în mod indubitabil când prin trânsa puteai să eviți niște daune. Cât de slabă ar fi fost pentru dânsii lumina unei asemenea teorii, un lucru era stabilit, și anume că actul juridic făcut fără cauză trebuia socotit ca nul. Eroarea fiind determinanta actului făcut și a angajamentului contractat, care se găsesc astfel fără cauză, ce importă dacă eroarea e relativă la un fapt sau la un drept?

Nici un text al Codului Civil nu formulează în mod expres aceste idei. Parcurgând textele Codului Civil, ne vom opri cât se poate de sumar asupra unora dintre ele care pledează în favoarea noastră.

Art. 953 (fr. 1109) este unul din textele care aparține tezei noastre, căci zice că consimțământul nu este valabil când este dat prin eroare. Se cade oare să distingem noi acolo unde însăși legea nu distinge, nevoind cu intențiune vădită să definească cele două erori spre a nu stabili o separațiune între ele. Eroarea fiind un viciu al consimțământului, într'un caz ca și în cellalt actul juridic este nul, căci autorul său a lucrat în considerația unui lucru care nu exista. Apropos de aceasta d'Agnessau a găsit comparație de spirit zicând că în cazul nostru e să vrei să consideri pe toți contractanții cari greșesc în drept ca pe niște donatori. Convențiunea făcută prin vreuna din aceste două erori e fără discuțiune lipsită de cauză, și legiuitorul

este categoric în această privință când anulează convențiunile fără cauză sau pe cauză greșită.

Art. 966 (fr. 1131) zice că obligațiunile fără cauză sau fondate pe o cauză falsă sau ilicită sunt fără efect. Donat cu finețea spiritului său juridic zicea încă: Dacă am presupune că eroarea de drept este cauza unei obligațiuni, această cauză găsindu-se falsă, obligațiunea este nulă. Și mai mult încă. Ce însemnează în drept o cauză ilicită, dacă nu cauza care merge contra legii. Iată dar un text pozitiv care confirmă în mod expres punctul nostru de vedere.

Art. 1092 (fr. 1235 și 1376). Este un caz când nimănui nu-i este permis să ceară înapoi cecece a plătit chiar prin eroare de drept, și anume, pentru obligațiunile naturale, căci plata făcută nu a fost fără cauză, condițiune esențială pentru anularea actului făcut prin eroare de drept. În codul civil Francez mai mult încă, art. 1376 spune categoric, că acela care primește prin eroare aceea ce nu-i este datorat este obligat a o restitui aceluși dela care a primit fără să-i se fi datorat ceva.

Art. 183 (fr. 201). Efectele căsătoriei putative sunt argumente puternice în favoarea noastră. Art. 183 este favorabil eroarei de drept, căci s'a ocupat pe față de ipoteză unei căsătorii contractate prin această eroare, acordându-i și convenite sancțiuni. Condițiunea primordială cerută de lege este ca acela care pretinde că a comis o eroare de drept trebuie să dovedească că a fost de bună credință. Buna credință este elementul indispensabil pentru fundamentul întregii noastre teorii. Celelalte articole de mai sus mai cereau în afară de buna credință și lipsa de cauză sau o falsă cauză. Art. 183 nu cere decât buna credință.

Art. 485—486—487 (fr. 549—550). Credem inutil a insista prea mult asupra acestor articole cari tot ca și cele precedente pun pe primul plan buna credință. Art. 486 nu poate fi mai clar în această privință când zice că *possessorul* este de bună credință când posedă ca proprietar în puterea unui titlu translativ de proprietate a cărui viciuri nu-i sunt cunoscute. Ori cum în toate chestiunile de proprietate viciurile sunt relative numai la erorile de drept, iată că art. 486 este categoric apărătorul temei noastre.

Art. 1895 (fr. 2265). Vorbește despre prescripțiunea de 10 la 20 ani. Orice însemnează prescripție decât finele de neprimire al oricărui temei de nulitate, când a fost la mijloc bună credință în termenul legal? Erorile de fapt sunt mai puțin periculoase decât erorile de drept. Pe când cele de al doilea nu se pot șterge,—cele dintâi—, fiind relative la anumite fapte materiale ce sunt susceptibile de a scăpa de mărturia oamenilor,—pot rămânea simple iluzii. Prescripțiunea de 10 la 20 ani și mai cu seamă prescripțiunea de 30 ani, sunt aproape exclusiv organizate pentru ștergerea erorilor de drept.

Art. 1206 (fr. 1356). Articolul acesta care vorbește despre mărturisirea judiciară precum și art. Francez 2052 care este incomplet reproduș în art. 1711 c. c. rom., spune că atât mărturisirea cât și transacțiunea nu pot fi atacate decât pentru eroare de fapt. Aceste texte sunt fără îndoială excepționale și dacă legiuitorul le-a prevăzut, aceasta dovedește clar că ele sunt o abatere dela regula generală prin care eroarea de fapt sau eroarea de drept sunt tot una.

Dacă cele ce vom spune mai apoi n'ar veni să aducă o lumină deosebită asupra explicațiunei ce o merită aceste două articole, am avea tot dreptul să ne arătăm niimi de incoerență codului relativ la aceste două texte. Căci ce este o transacțiune sau o mărturisire făcută prin eroare de drept decât niște acte juridice susceptibile de nulitate ca fiind lipsite de de cauză. Dar natura mărturisirei precum și natura transacțiunei presupun din partea aceluși care le face o obligațiune a cărei existență rămâne independentă de sancțiunea ce credem că i se cuvine. Exemplu ar fi cazul unui stăpân care dătează servitorului său salariul întârziat peste trei ani, și care în urma jurământului deferit, mărturisește datoria prin ignoranța art. 1904. Eroarea lui de drept nu trebuie să aibă puterea să distrugă mărturisirea făcută. Acelaș lucru și în caz de transacțiune. În afară de aceasta un argument vine să justifice cele alegate de noi. Mărturisirea sau transacțiunea făcute prin eroare de drept nu sunt ele executarea unei obligațiuni naturale? Ori nu e lucru indiscutabil că de câte-ori execuți o obligațiune naturală, pierzi dreptul la o acțiune? Ori erorile de fapt nu duc nici o dată la executarea obligațiunilor naturale, aceasta este un punct câștigat. Eroare de drept însemnează deci eroare asupra unei sancțiuni adusă de lege ca urmare la o obligațiune.

Iată dar, în câteva rânduri, felul cum a înțeles codul civil să rânduiască eroarea de drept, și câtă abatere întâlnim pretutindeni, când jurisprudența onorează numai eroarea de de fapt în detrimentul celeilalte, de care nu se preocupă, numai cu scopul de a nu complica ritul obișnuit și mecanic al unei proceduri neînsușite.

A generaliza însemnează a păcătui dinainte. Jurisprudența franceză acuză un curent nou care îmbrățișează tema expusă mai sus, acordând erorii de drept, efecte serioase, când constată că acea eroare a fost cauza determinantă a convențiunei. Toată jurisprudența relativă la moștenitorul aparent se reazămă pe teoria noastră precum și ori ce transacțiune făcută de comoștenitori ceși împart succesiunea în părți necorespunzătoare cu cota lor legală.

Intr'o lucrare a noastră despre succesiunea «ab intestat» simțisem,—fără a aborda prezentul studiu de front—golul care se face la întrebarea, dacă succesiunea «ab intestat» este întradevăr testamentul aceluși care nu face testamente. Și nu ne gândeam la epoca aceea, că problema pusă atunci își găsea o deslegare corectă prin studiul de față. Simțeam perfect că devenise ceva organic legea moștenitorilor de drept comun, ce face parte integrantă din viața unui popor. Simțeam în acelaș timp, că nu poate fi tot ast-fel când e vorba de succesiunea asupra producțiunei artistice sau literere, despre succesiunea rentelor acordate văduvelor de militari, sau despre succesiunea soțului supraviețuitor. O distincție se impunea, o linie de demarcațiune, între cea-ce era normal a fi în deoște cunoscut, și între aceia ce presupunea o cunoaștere amănunțită a textelor de lege. Acolo unde putea fi eroare de drept nu mai putea juca maxima că succesiunea «ab intestat» este expresiunea voinței prezumate a defunctului. Linia de demarcațiune, iată criteriul atât de obositor și subtil căruia i întoarce spatele jurisprudența noastră.

Dacă am trebui să fim severi, pentru mai buna

organizare a societății noastre, apoi ar trebui să ne îndreptăm privirile asupra preceptelor de înaltă morală, ce zac astăzi în desuetudine, iar nu asupra speculațiilor de reguă juridice, față de care vom rămâne întotdeauna ignoranți atâta vreme cât confecționarea legilor se va face în sistemul decretelor din trecut.

Legile noastre pozitive se bucură de o mare relațivitate, și complicațiunea precum și impreciziunea lor e o mare scuză pentru acei ce le ignorează. Dreptul nu este o certitudine, nici ceva imuabil, infailibil sau universal. Evoluează dela generație

la generație cum și dela Stat la Stat, pot zice chiar dela o regiune la alta. Acei ce scuzează dar creșterea de drept fac dovada unei înalte indulgențe, care ar mări spre binele tuturor spiritul restrâns de castă, subț scutul căruia se adăpostește de cele mai multe ori cea mai desăvârșită obscuritate. ¹⁾

ALEX. EM. LĂZĂRESCU
Doctor în drept dela Paris, Avocat

Buc. 28 Ianuarie, 1921

¹⁾ Vezi în același sens articolul d-lui Judecător-șef Nicolae N. Panou, în *Curierul Judiciar* No. 14 din 20 Februarie 1914.

CRONICA JUDICIARA

de I. COHEN

Moștenitorii locatarului succedând drepturilor și obligațiilor autorilor lor față de proprietar, urmează că pot uza de facultatea de prelungire a contractului în aceleași condițiuni ca și când ar fi figurat ei însăși în contractul de locațiune.

Curtea de Casație franceză (Ch. Civile) 22 Iunie 1920.

Moștenitorii M. Roussel, locatari, au făcut recurs în Casație contra unei deciziuni a Comisiunii arbitrale care a statuat astfel asupra singurului motiv de recurs.

„Având în vedere că moștenitorii locatarului succed la drepturile și obligațiile autorului lor față de proprietar; că urmează de aci că ei pot uza de facultatea de prelungire a contractului în aceleași condițiuni ca și când ar fi figurat ei însăși în contractul de locație;

„Având în vedere că sentința atacată a refuzat de a declara valabilă cererea de prelungire a unui local de măcelărie, formată la 14 Martie 1919 de către moștenitorii lui Roussel, pentru motivul că magazinul a fost închis un oarecare timp;

„Având în vedere că statuând astfel comisiunea arbitrară a supus exercițiul dreptului de locatar la o condițiune care nu e impusă de nici o lege;

„Având în vedere de altă parte că importă puțin faptul că moștenitorii lui Roussel au cedat ulterior fondul de comerț cu dreptul la contract, că din această cesiune, nu a putut să rezulte nici o atingere la dreptul de prelungire a contractului, care le-a fost dobândit din ziua în care au făcut cererea lor regulată și pe care o pot s'o transmită cesionarului ca accesorii la contract.

„De unde urmează că sentința atacată a violat legea...”

(«Supplément au Journal Judiciaire quotidien du Gazette du Palais») Decembre 1920, No. 12 pag. 500.

În Franța ca și la noi, dispozițiile legislative din timpul războiului au prorogat contractele de locațiune scrise și verbale.

Textul legii franceze art. 56. (Legea din 9 Martie 1918) nu permitea prelungirea decât „a contractelor și locațiilor în curs la 1 August 1914”. Contractul început după 1 August 1914 nu putea fi prelungit.

Din această rigoare a textului, se născuse discuțiunea dacă, stările de fapt, conștând în ocupația unor imobile, cari nu erau în drept scotite, nici ca contracte scrise, nici ca contracte verbale nefiind între părți stabilite condițiunile cari determină existența contractelor ci numai o simplă toleranță, o simplă înțelegere — fiind considerate ca prelungite în virtutea art. 56 al legii din 9 Martie 1918.

Curtea de Casație Franceză, hotărâse la 2 Mai 1919 că și aceste contracte au fost prelungite. Față de starea jurisprudenței a intervenit Legea din 23 Octombrie 1919,

asupra contractelor verbale încheiate între 1 August și 9 Martie 1918; care dispune:

„Vor fi asimilate contractelor și locațiilor verbale în curs la 1 August 1914, contractele și locațiunile verbale reînnoite între părțile contractante și reprezentanții lor pentru aceleași localuri cu condiția ca prețul noului contract să nu fie inferior celui d'întâi”.

Principiul fiind dar, că se prelungesc contractele verbale — sau stările de ocupație de fapt — numai dacă erau în vigoare la 1 August 1914; cestiunea ce se pune este: Contractele verbale prin ce mijloace de probă pot fi dovedite, față de terții auzitori ai imobilului, „când există în codul civil dispozițiunile art. 1416 și următorii?”

Cestiunea în doctrină și jurisprudență pare controversată, confundându-se cazul în care s'ar admite proba cu martori pentru dovada executării unui contract verbal, cu aceea pentru dovedirea însăși a existenței contractului verbal, cea-ce sub principiile numai ale codului civil nu este permis.

Teoria lui Laurent (Vol. XXV, pag. 101) că faptele de executare rămân pur și simplu fapte, ele neputând naște un drept, a rămas izolată în doctrină.

Laurent însăși admite că atunci când ar exista un început de probă scrisă, faptele de executare ale contractului pot fi dovedite cu martori (Vol. XXV, pag. 103).

Proba cu martori pentru dovedirea unui contract verbal pus în executare fiind admisibilă între părți, cu atât mai mult cuvânt ea rămâne admisibilă și față de terții (Vezi Baudry, et Wahl, pag. 83, No. 161 Louage).

Înalta noastră Curte de Casație, secția I, s'a pronunțat prin Decizia din 23 Iunie 1919, stabilind că indiferent de principiile Codului Civil formulate de legiuitor prin art. 1441 C. C., față de dispozițiile legislative existente (Legea excepțională și decretule-legi ulterioare), contractul verbal de locațiune poate fi opus terțiului dobânditor al imobilului.

În adevăr dispozițiile riguroase ale art. 1441 C. C., prevăd că dacă locatarul vînde lucrul închiriat, cumpărătorul este dator să respecte locațiunea făcută înainte de vânzare, numai dacă a fost făcută printr'un act autentic sau privat însă cu data certă.

Înalta Curte a decis însă, că dispozițiile legislative ulterioare abrogă toate legile cari ar fi contrarii lor și deci dispozițiunile riguroase ale Codului Civil.

Ast-fel, că pe baza principiilor rezultând din Decretule-Legi intervenite în materie de locație, credem că toate contractele verbale și stările de fapt de ocupațiune — sunt prelungite și opozabile terților, iar dovada lor poate fi făcută prin ori-ce mijloc de probă, fiind o simplă stare de fapt — ocupațiunea unui imobil.

D-l Albert Wahl, în volumul al II din lucrarea d-aste: „Le droit civil et commercial de la guerre“ apărut acum câte-va săptămâni, care tratează materia locațiunii sub influența războiului, studiind tocmai, modul de probațiune a contractelor existente la 1 August 1914, ne arată că: „Le preneur peut, en tout cas, établir par tous moyens qu'il était en jouissance avant le 1-er Aout 1914, car il s'agit d'un simple fait: par la même il établit qu'à plus forte raison le contrat était antérieur à la date. (Pag. 397 No. 1345 -16.)

Moștenitorii unui locatar intrând în toate drepturile chiriașului, pot pretinde prelungirea contractelor verbale al lui decujus și pot face față de terții dobânditori ai imobilului dovada existenței contractului, cu orice mijloc de probă cu toate prohibițiunile codului Civil cari au fost înlăturate.

Iată o apropiere de soluție între. cesiunile rezolvate de cele două Inalte Curții de Casație (Română și Franceză) la două epoci diferite, inspirate de aceleași principii de ordine publice rezultând din legile excepționale de războiu.

Moștenitorii Roussel în speța citată de casația franceză, față de textele legilor franceze cari nu oprește cesiunea contractelor, poate beneficia de prelungire cu toate că mult timp prăvălia a fost închisă. Exercițiul dreptului de chiriași, neputând fi supus la condițiuni neprevăzute de lege.

* * *

Unii din distinșii colaboratori ai revistei noastre: d-l Édouard Lévy, doctor în drept, secretar și raportor al comisiei de stare civilă din Paris, dintr'un spirit de generozitate și patriotism, dă consultațiuni în mod gratuit la Spitalul Maternitatea 119, Boulevard de Port Royal, Paris XIV-e arrondissement, în fiecare Marți, dela orele 10 la 12 a. m. asupra stării civile. (recunoașteri, consultațiuni, formalități prealabile căsătoriei, rectificări de acte de stare civilă).

Ne face o deosebită cinste activitatea desinteresată a d-lui Édouard Lévy și am socotit de datoria noastră de a reproduce știrea aflată, publicând-o în revista noastră și în limba franceză:

A l'hôpital de la Maternité 119, boulevard de Port-Royal, Paris XIV-e arrondissement, tous les mardis, de dix heures à midi, des consultations gratuites sur l'état civile (reconnaisances, légitimations, formalités préalables au mariage, rectifications d'actes de l'état civil, etc.) sont données aux mères, avant et après l'accouchement, par M. Édouard Lévy, docteur en droit, secrétaire et rapporteur de la commission de l'état civil.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 15 Martie 1920

Președenția d-lui GH. STOICESCU, Președinte

Decizia penală No. 823

Codul de justiție militară. — Dispozițiuni de procedură. — Aceste dispozițiuni de procedură sunt aplicabile de instanțele militare. — Art. 44, 49, 106 din codul de justiție militară.

Incompetința instanțelor penale. — Când trebuie propusă această excepțiune. — Art. 118 din codul de just. militară.

1. Din dispozițiunile art. 44, 49 și 106 din codul justiției militare reese că instanțele militare au o procedură cu totul excepțională, care are reguli și forme proprii, este de strictă interpretare și ca atare căile de reformare, retractare și termenele

în cari pot fi atacate hotărârile date de instanțele militare sunt cele prevăzute de codul justiției militare iar nu cele din pr. penală.

2. Potrivit art. 118 codul justiției militare excepțiunea de incompetență trebuie propusă la instanța de fond militară înainte de audierea martorilor.

Curtea, deliberând,

Având în vedere art. 74, 75, 93, 102, 117, 118, 122 din codul de justiție militară;

Considerând că potrivit art. 93 din acest cod, Generalul Comandant este șeful Ministerului Public în circumscripțiunea comandamentului său; că numai după ordinul său, sub pedeapsă de nulitate, se poate începe urmărirea unei infracțiuni comise în resortul său; că odată elementele de infracțiune adunate de agenții indicați în art. 44, tot Comandantul, conform art. 49 dă ordin de darea în judecată; că această ordonanță se trimete Comisarului Regal, care o notifică acuzatului în trei zile înainte de întrunirea Curții Marțiale; — că are îndatorire de a încunoștiința pe acuzat, sub pedeapsă de nulitate, că are dreptul de a-și alege un apărător; că prin art. 106 din acelaș cod, Comandantul este autorizat a convoca Curtea Marțială și a fixa ziua și ora întrunirii;

Considerând că din articolele mai sus menționate reese că instanțele militare au o procedură cu totul excepțională, că această procedură are reguli și forme proprii și ca atare este de strictă aplicare; că atunci când legiuitorul acestui cod a voit să împrumute articole din proc. pen. a indicat limitativ articolele împrumutate; că deci căile de reformare și retractare și termenele în care pot fi atacate hotărârile, trebuie căutate în această procedură;

Considerând că este adevărat că rolul Comandantului militar, în materie de urmărire a crimelor și delictelor se aseamănă cu acela al Ministerului Public și al camerei de punere sub acuzare, într'ucât el deschide acțiunea publică și tot el hotărăște punerea sub acuzare; că această cumulare de atribuțiuni este esențial contrarie principiilor proclamate de procedura penală și cu toate acestea legiuitorul a omis-o prin codul de justiție militară, preocupat fiind de interesele disciplinei, de direcțiunea și de înrăurirea ce se cuvine ca Comandantul să aibă despre tot ce se petrece în comandamentul său, de celeritatea și prompta represiune a infracțiunilor relative la armată; că, prin urmare, dacă analogia există între Camera de punere sub acuzare și jurisdicțiunea Comandantului militar, nu se poate deduce de aci că ordinele acestui din urmă pot să fie atacate înaintea Curții de Casație, în toate cazurile în care se pot ataca deciziunile Camerei de punere sub acuzare;

Considerând că excepțiunea de incompetență se poate deduce de prevenitul militar înaintea Curții de Casație, dar numai după ce s'a pronunțat în fond deciziunea Curții Marțiale, cum prevede art. 118 din codul just. militare; că, spre deosebire de cazurile prevăzute în art. 416 pr. pen., legiuitorul deși permite ca acuzatul să ridice excepțiunea de incompetență înaintea instanței de fond, îl obligă însă să o propie înainte însă de a se asculta martorii și-l oprește de a ataca deciziunea ce s'ar da asupra acestei excepțiuni, până nu se va pronunța deciziunea definitivă asupra fondului, ceea ce e o derogare la dreptul comun; că, deci, în pr. penală militară, totul este de strictă aplicare;

Considerând, în fine, că art. 33 al. c. din legea organică a Curții de Casație este formal, că el nu permite

recursul decât în contra hotărârilor Trib. militare definitive; că Comandantul, care dă ordin de urmărire nu poate fi calificat de Tribunalul militar, nici ordinul său de hotărâre definitivă și în ultim resort; că deci recursul este inadmisibil.

Pentru aceste motive Curtea, respinge etc.

NOTA. — Inalta Curte nu face decât să aplice textele precise ale codului de justiție militară.

Rațiunea juridică pentru care legiuitorul a modificat procedura în fața instanțelor militare și are mai ales aplicația în necesitatea unei celerități fără de care scopul urmărit nu ar fi atins.

Camera de punere sub acuzație, care constituie în dreptul penal comun organul deslănțuitor al acțiunii penale, nu și-ar fi avut rațiune într-o procedură de justiție militară.

Legiuitorul cu drept cuvânt a înlocuit acest organ prin Comandamentul militar al regiunii, care, din analiza sumară a cazului ce i se supune, respinge sau dă ordin de punere sub acuzare. Această celeritate este de o importanță capitală, căci în armată exemplul rău sau bun este foarte repede imitat.

Tot pentru aceleași motive legiuitorul, în art. 118 din codul justiției militare, al. 23, nu permite recursul contra hotărârei respingând incidentul de incompetență a Tribunalului militar, decât odată cu recursul contra hotărârei ce a statuat asupra fondului.

Aceste două dispozițiuni din legea noastră sunt textual copiate din legea de justiție militară franceză din 9 Iunie 1857, al. 111 și 123, și cea mai bună dovadă de claritatea acestor texte, foarte precise, este absența totală de jurisprudență asupra interpretării lor în tot timpul războiului mondial când Tribunalele militare au avut de statuat, mai ales în Franța, în spețe nenumărate.

EUG. EMMANUEL

Doctor în drept din Paris, Avocat

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI SECȚIA II

Audiența dela 3 Noembrie 1920

Președinția d-lui G. A. MAVRUS, Consilier

Elena G. Macri cu A. Voitinovici

Decizia civilă No. 248

Acțiune de rezilierea unui contract de locație.—Supliment.—Valabilitate.

Depunerea recipisei de consemnarea chiriei la comisarariatul de poliție.—Lipsa de ofertă reală.—Dacă liberează pe chiriaș?

Chiriaș.—Neplata chiriei până la 2 Aprilie 1920.—Nebeneficiare de prelungirea contractului.—Art. 2 și 36 din decretul-lege No. 1420/920.

1. În principiu partea poate introduce înaintea instanței ce a fost sesizată cu judecata pricinii orice cerere suplimentară prin care să reducă sau să amplifice prima cerere, atât timp cât acea instanță nu a fost desesizată.

2. Simpla depunere a recipisei de consemnarea chiriei care conform contractului era purtabilă, la comisarariatul de poliție, fără a fi însoțită de o ofertă reală făcută în formele prescrise de codul și pr. civilă, nu poate libera

pe chiriaș de plată, conform art. 36 din decretul-lege din 2 Aprilie 1920.

3. Chiriașul, care nu și-a îndeplinit obligația de plata chiriei până la 20 Aprilie 1920, indiferent dacă plata era stipulată sub sancțiunea unui pact comisoriu expres sau nu, nu poate beneficia de prelungirea contractului conform art. 2 din decretul-lege 1420/920.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de Elena Pavel Macri contra sentinței Trib. Ilfov s. III c. c. No. 619 din 26 Septembrie a. c., prin care s'a respins ca ne-susținută acțiunea intentată contra lui A. Voitinovici pe baza legii proprietarilor, pentru rezilierea contractului de închirierea farmaciei din Calea Griviței No. 10;

Având în vedere că din actele dela dosar și desbaterile urmate în cauză, reese că faptele procesului sunt următoarele: Apelanta Elena P. Macri a închiriat la 1 Aprilie 1913 lui Emil Bruss, prin contractul vizat de Administrația Financiară Ilfov la No. 86/913; una prăvălie cu 2 odăi în dos pentru farmacie și alte 2 odăi în curte, 2 pivniți și un pod, pe termen de 5 ani și cu o chirie de 5000 lei pentru cei 3 ani d'întâi și 5500 lei pentru ceilalți 2 ani, plătită în două rate semestriale, cu o lună înainte de începerea semestrului și sub sancțiunea rezilierii de drept a contractului. Pentru călcarea acestei stipulațiuni Emil Bruss cedând contractul său de închiriere lui Arthur Voitinovici, la 17 Octombrie 1919, apelanta îl cheamă în judecată pentru a se declara față de dânsul reziliat contractul de închiriere pentru neplata chiriei dela Oct. 1919—Aprilie 1920, la termenul stipulat în contract, 26 Septembrie 1919. Această acțiune în urma unor amânări este scoasă după rol de Trib. Ilfov s. III c. c. căreia îi fusese repartizată prin jurnalul din 2 Ianuarie 1920, iar la 3 Mai și 6 Iulie 1920 apelanta face 2 suplimente de acțiuni prin care cere rezilierea contractului și pentru neplata chiriei semestrului Aprilie 1920,—Oct. 1920 bazându-se atât pe clauza rezolatorie expresă din contract, cât și pe art. 1 și 2 din decretul-lege al chiriilor din 2 Apr. 1920, comb. cu art. 4 din decretul-lege din 6 Martie 1919;

Considerând că intimatul a susținut în ce privește prima acțiune, că urmează a fi respinsă, de oarece apelanta a ridicat la 9 Martie 1920, fără rezervă, chiria semestrului Octombrie 1919—Aprilie 1920, depusă de intimat la 23 Octombrie 1919 la corpul Portăreilor Ilfov, și în consecință a renunțat la acea acțiune; că în atare condițiuni, prima acțiune fiind stinsă nu se mai putea face un supliment de acțiune la Tribunalul Ilfov s. III c. c. pentru rezilierea contractului susținută pe neplata chiriei pe semestrul dela Aprilie 1920, această acțiune neputând fi introdusă decât la primul președinte al Tribunalului Ilfov și repartizată la una din secțiunile acestui Tribunal; că, în tot cazul, și aceasta a doua acțiune este nefondată, de oarece apelanta a renunțat la pactul comisoriu expres din contract prin primirea chiriilor după datele prevăzute în contract, așa că ea a putut depune chiria și după 20 Aprilie 1920, termenul prevăzut de decretul-lege al chiriilor în vigoare; în subsidiar a cerut probă cu martori, ca să dovedească că a oferit chiria înainte de 20 Apr. 1920 și că apelanta i-a refuzat-o;

Având în vedere că în ce privește prima acțiune intentată de Elena P. Macri este nefondată, de oarece din faptul primirii chiriei depusă de intimat posterior datei prevăzută în contract, fără a face vreo rezervă, Curtea își face convingerea că reclamantul a renunțat la beneficiul pactului comisoriu din contract și, în

consecință, și la acțiunea intentată pe baza lui pentru neplata chiriei de 26 Octombrie 1919;

Considerând că, în principiu, partea poate introduce înaintea instanței ce a fost sevizată cu judecarea pricinii, orice cerere suplimentară prin care să reducă sau să amplifice prima cerere atât timp cât acea instanță nu s'a desezisat; că așa fiind și intrucât prima acțiune intentată de Elena P. Macri la 17 Oct. 1919 se găsea pendinte la data când au fost introduse suplimentele de acțiuni de 3 Mai și 6 Iulie 1920, iar prin aceste suplimente nu se cere decât rezilierea contractului pentru neplata câștiului devenit exigibil în cursu-judecării procesului, e cert că aceste suplimente de acțiune au fost bine introduse înaintea secțiunii III a Trib. sesizat cu judecarea primei acțiuni și, deci, excepțiunea inadmisibilității acestor cereri, ridicată de intimat se înlătură ca nefondată;

Considerând că prin aceste suplimente apelanta cere rezilierea contractului de închiriere pentru neplata chiriei dela Aprilie 1920 la termenul stipulat în contract și nici până la 20 Aprilie, cum cere art. 2 din decretul-lege al chiriilor din 2 Aprilie 1920;

Considerând că potrivit acestui text, și chiriașii în întârziere cu plata chiriei, conform clauzelor din contract, pot beneficia de prelungire, dacă până la 20 Apr. 1920 vor plăti atât chiriile din trecut, cât și aceea a semestrului Aprilie 1920;

Considerând că față de scopul urmărit de legiuitor de a nu acorda prelungirea contractului de închiriere decât chiriașilor care și-au îndeplinit exact obligațiunile contractului și ținând seamă de generalitatea textului art. 2, care acordă această prelungire în caz de întârziere cu plata chiriei, ca o extremă favoare numai acelor, cari până la 20 Aprilie 1920 se vor pune în curent cu plata chiriei pe trecut și vor achita și chiria semestrului Aprilie 1920, e neîndoelnic, că această ultimă dispoziție este aplicabilă și chiriașilor, cari n'au plătit la termen chiria de 23 Aprilie 1920, în caz când ea devenea exigibilă înainte de 20 Aprilie 1920, și că nu este locul a se face în această ipoteză nici o distincțiune între contractele în care este stipulat pactul comisoriu expres și acele care n'au inserat o anume clauză;

Considerând că în speță conform clauzei din contract intimatul urma a face plata chiriei pentru semestrul Aprilie 1920, la 23 Martie stil vechiu (5 Aprilie st. n.) la domiciliul apelantei; ori este necontestat de intimat că la acea dată el n'a oferit și apelanta nu a refuzat plata chiriei, așa că fără discuție intimatul găsindu-se în categoria chiriașilor în întârziere cu plata chiriei, conform clauzelor contractului, el nu poate beneficia de prelungirea lui, decât dacă va dovedi că s'a conformat obligațiunii de a depune chiria până la 20 Aprilie 1920 indiferent dacă pactul comisoriu expres pentru neplata chiriei stipulate în contract mai poate sau nu să-și producă efectul;

Considerând că din însăși concluziile depuse de intimat, reiese că el nu s'a conformat art. 36 din decretul-lege de a face ofertă reală de plata chiriei, în caz când, după cum pretinde apelanta i-a refuzat primirea ei la 14 Aprilie 1920, că el n'a făcut altceva decât să consemneze această chirie la Casa de Depuneri și Consemnațiuni pe ziua de 23 Aprilie a. e., iar recipisa s'o depună la Comisariatul Circ. 6-a Poliția Capitalei;

Considerând că simpla depunere a recipisei de consemnarea chiriei, care conform contractului era portabilă, la Comisariat, nu putea libera valabil pe intimat pentru a'l pune la adăpostul decăderii din beneficiul dreptului de prelungire implicit coprins în art. 2; că așa fiind, și proba cu martori cerută în subsidiar de dânsul pentru a dovedi că la 14 Aprilie a. e. s'a pre-

zentat la apelantă și aceasta i-a refuzat plata, urmează a se respinge ca inutilă, pentru că chiar dacă aceste fapte ar fi stabilite, din ele nu s'ar putea trage altă concluzie decât că intimatul era obligat ca a doua zi după împlinirea termenului, la 21 Aprilie, deci cel mai târziu, să se libereze față de apelantă, conf. art. 36 din decretul lege, printr'o ofertă reală în formele prescrise de codul civil și proc. civ., ceea ce el recunoaște că nu a făcut;

Considerând că deși apelanta a ridicat recipisa prin care s'a consemnat chiria de Oct. 1920, față de rezerva expresă ce a făcut prin suplimentul de acțiune din 6 Iulie 1920, că va încasa această chirie ca echivalent al folosinței la care are drept, conf. art. 1453 c. c., nu se mai poate susține că apelanta a renunțat, cum pretinde intimatul, la acțiunea sa de reziliere, o asemenea interpretare fiind absolut contrarie intenției expres manifestată de apelantă;

Considerând că față de cele expuse rămânând stabilit că intimatul n'a plătit chiria semestrului Aprilie 1920, până la 20 Aprilie 1920, apelul făcut de Elena P. Macri devine fondat și în consecință urmează a se admite, constatându-se că intimatul nu poate beneficia de dreptul de prelungirea contractului de închiriere, conf. art. 2, și ca atare, să se ordone evacuarea lui din imobilul din Calea Griviței No. 10 pe ziua de 23 Aprilie 1921, astfel cum a cerut apelanta prin concluziile sale înaintea Curții;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată pe care Curtea le fixează la suma de lei 200.

Pentru aceste motive, Curtea admite apelul etc.

(ss) G. A. Mavrus; S. Tipei; I. Marinovici

Grefier (s) Stoianovici

NOTA. — Cestiunile de drept aduse în discuțiunea Curței au fost rezolvate în mod juridic și în conformitate cu textul și spiritul decretului-lege din 2 Aprilie 1920.

O acțiune în reziliere a unui contract de închiriere este introdusă înaintea tribunalului, bazată pe neplata unui câștiu la termenul fixat prin contract; în cursul instanței proprietarul reclamant pe de o parte ridică fără nici o rezervă chiria depusă la corpul portăreilor de chiriaș după intentarea acțiunii și pe de alta, posterior acestui fapt, face un supliment de acțiune cerind rezilierea contractului și pentru neplata câștiului următor; Curtea interpretează primirea fără rezervă a chiriei depusă de chiriaș ca o renunțare la beneficiul pactului comisoriu din contract și deci la acțiunea intentată pe baza lui; în acelaș timp însă Curtea admite că acțiunea introdusă de proprietar în cursul instanței nu și pierde caracterul ei de acțiune suplimentară deși în momentul când a fost introdusă, prima acțiune era stinsă prin primirea chiriei de către proprietar; din punctul de vedere strict logic poate că soluțiunea Curței nu se justifică căci nu se concepe existența unei acțiuni accesorie atunci când acțiunea principală nu există sau a încetat de a exista înainte de introducerea celei accesorii; considerațiunea invocată de Curte că «în principiu partea poate introduce înaintea instanței ce a fost sevizată cu judecarea pricinii, orice cerere suplemen-

tară prin care să reducă sau să amplifice prima cerere atât timp cât acea instanță nu s'a descizisat», este exactă în sine, dar presupune pentru a fi aplicabilă existența unei cereri care să poată fi modificată.

Cu toate aceste, credem soluțiunea dată de Curte, justă, dându-i însă o altă motivare. În adevăr, obiectul acțiunii fiind rezilierea contractului de închiriere intervenit între părți, iar neplata chiriei constituind cauza ei, cele 2 fapte succesive invocate în sprijinul acțiunii pentru a stabili neplata, constituie în realitate motivele pe care se întemeiază acțiunea; așa fiind, aceste motive se pot amplifica sau reduce fără ca prin aceasta însăși acțiunea să fie modificată.

Curtea întemeindu-se pe generalitatea textului art. 2 din decretul-lege din 2 Aprilie 1920, îl consideră ca fiind aplicabil nu numai la contractele de închiriere care rămân sub imperiul dreptului comun în ce privește rezilierea lor, dar și la contractele în care se găsește pactul comisoriu expres; astfel încât din acest punct de vedere nu prezintă nici un interes practic de a examina dacă contractul de închiriere cuprinde sau nu clauza rezolutorie expresă sau dacă locatorul a renunțat la efectele unei asemenea clauze; textul art. 2 care nu face nici o distincțiune îndrituiește această interpretare.

Cu drept cuvânt Curtea consideră dispozițiunea art. 2 care recunoaște chiriașilor dreptul de a beneficia de prelungirea legală a contractelor în caz de neplata chiriei la termenul fixat prin contract, chiar dacă proprietarul a obținut o hotărâre definitivă de evacuare neexecută, pe acest temei, ca o dispoziție de favoare și în consecință chiriașul nu poate invoca acest drept decât cu condițiunea de a se pune în curent cu plata chiriei până la 20 Aprilie 1920, fără ca instanțele judiciare să poată avea vreo latitudine de apreciere și să poată acorda chiriașului un termen de plată peste cel legal; în consecință Curtea consideră ca inoperantă orice plată de chirie făcută posterior, chiar dacă în contract n'ar fi o clauză rezolutorie expresă, ceea ce după dreptul comun consfințit prin art. 1020 cod. civ., ar permite judecătorului să considere o plată făcută chiar în cursul instanței ca un obstacol la admiterea acțiunii de reziliere.

Deși în dreptul comun, oferta reală, chiar neurmată de consemnare, pune partea care a făcut oferta, la adăpostul decăderii rezultând din împlinirea termenului sau din realizarea condițiunii, totuși în speță Curtea ținând seama de caracterul excepțional al art. 2 pare a admite că numai o ofertă reală făcută în formele prescrise de codul civil și de procedura civilă, urmată de consemnare, poate avea un efect liberatoriu echivalent cu plata și numai plata efectivă satisface cerințele art. 2

și permite chiriașului să se prevaleze de dreptul de prelungire recunoscut de acest text.

ALEX. CERBAN

Profesor Universitar Avocat

TRIBUNALUL BUZĂU SECȚIA I

Audiența dela 14 Decembrie 1920

Președenția d-lui C. M. PANTELIMON, Prim-Președinte
Alecu Mihăilescu, cerere de amnestie

Contravenție la decretul-lege No. 3364 din 13 Noembrie 1918. — Pedeapsă cu caracter mixt. — Dacă poate fi amestiat autorul unei astfel de contravenție? — Soluție negativă. — Art. 4 din decretul-lege No. 3364/918. Decretul-lege de amnestie No. 1547/920.

Contravențiunile sancționate de legiuitor cu amenzi fiscale, care au un caracter mixt, de reparațiuni civile pentru fisc și de penalitate pentru înfrângerea unei dispozițiuni fiscale, cum este în speță, aceea prevăzută de decretul-lege No. 3364 din 13 Noembrie 1918 — nu intră în prevederile decretului-lege de amnestie No. 1547/920, întrucât amenzile fiscale nu pot fi amestiate.

Tribunalul în majoritate,

Asupra cererii de amnestie, invocată de apelantul Alecu Mihăilescu, în apelul făcut de dânsul, contra procesului verbal cu data de 15 August 1919, prin care este amendat cu suma de lei 5000, plus îndoitul taxelor în sumă de lei 94840 bani 18, pentru faptul că numitul s'a sustras dela plata taxelor, în sumă de lei 47420 bani 09, contravenind la decretul-lege No. 3364 din 13 Noembrie 1918, pentru sporirea taxelor asupra băuturilor spirtoase.

Având în vedere că contravenientul își motivează cererea că a fost mobilizat, și că amenda fiscală la care a fost condamnat are un caracter penal și deci intră în prevederile decretului-lege de amnestie No. 1547/920, pe care'l invoacă;

Considerând că, în drept, amenzile fiscale au un caracter mixt, de reparațiuni civile pentru fisc și de penalitate pentru înfrângerea unei dispozițiuni fiscale; că în speță este o contravenție la legea băuturilor spirtoase, contravenție care are un caracter și de reparațiuni fixate mai dinainte, și un caracter penal, întrucât este sancționată penalicește printr'o amendă, care însă nu se transformă în închisoare; contravenția în cauză, are prin urmare un caracter mixt, nu un caracter pur penal și astfel fiind nu intră în prevederile decretului de amnestie invocat, întrucât acest decret, are în vedere numai faptele supuse competenței instanțelor penale, adică cu un caracter pur penal;

Că aceasta a fost intențiunea legiuitorului, rezultă cu suficiență și din explicațiile precise date de dânsul prin circulara No. 17823/920, unde spune lămurit că: «în ce privește amenzile, întrucât amnestia se aplică numai în materie penală, beneficiază de dispozițiunile decretului-lege numai amenzile cu caracter penal, iar nu și amenzile fiscale», deci amenda în cauză fiind fiscală, și ne având un caracter pur penal, nu intră în prevederile acestui decret;

Că deși instanțele judecătorești sunt singurele în drept a interpreta un decret-lege fiind vorba de o lege, dar când același legiuitor, care a făcut decretul, tot el precizează prin instrucțiuni ulterioare, că amenzile fiscale nu beneficiază de dispozițiunile acestui decret, nu putem

noi să zicem că beneficiază, căci nu putem înțelege altceva, sau mai mult, decât a înțelege legiuitorul însuși; mai ales că această interpretare este conformă cu termenii decretului și cu principiile de drept, care sunt riguroase în materie, spre a nu se prejudicia interesele statului;

Că astfel amonziile fiscale, ne intrând în prevederile decretului de amnestie invocat, contravenientul de azi nu poate beneficia de amnestia acordată prin acest decret No. 1547/920 și cererea sa urmează să fie respinsă;

Pentru aceste motive redactate de d-l Prim-Președinte C. M. Pantelimon. Trib. respinge cererea de amnestie etc.

După care ambele părți au cerut de comun acord amânarea pricinii nefiind venite actele originale dela s. II de unde s'a cerut;

Tribunalul, dispune, amână judecata pricinii etc.

(ss) *Const. Pantelimon; A. Safirescu,*

Grefier (s) *C. Pavelescu.*

O p i n i u n e

Sunt de părere că contravențiunea săvârșită de Alec-Mihăilescu, intră în decretul de amnestie No. 1547/920, și motivele sunt următoarele:

Prin procesul-verbal cu data de 25 August 1919, dresat de d-l Administrator financiar al jud. Buzău și aprobat de Ministerul de Finanțe, Alec Mihăilescu, angrosist de băuturi spirtoase din orașul Buzău, este condamnat la o amendă de 5000 lei plus îndoitul taxelor în valoare de lei 94840 și 18 bani, pentru că a declarat o cantitate de băuturi mai mică decât avea în realitate, fapt prevăzut și pedepsit de art. 4 din decretul-lege No. 3364/918 al cărui conținut este următorul:

Art. 4) «Depozitarii sau Administratorii depozitelor aci prevăzute sunt obligați a declara Administrației financiare respective cantitățile aflate în depozit;

«Cei ce nu fac declarațiile în termen sau fac declarațiuni false în scopul de a ascunde produsele dela taxare, se vor pedepsi cu amendă dela 200 până la 5000 lei și cu îndoitul taxelor cuvenite fiscului pentru produsele sustrase dela plata acestor taxe»;

În contra acestui proces-verbal de condamnățiune, Al. Mihăilescu, face apelul de față, iar cu certificatul No. 20782/920 al Cercului de recrutare Buzău, dovedește că a fost mobilizat;

Astfel fiind faptele, chestiunea ce se pune este de a se ști, dacă, acei cari contrariu art. 4 din decretul-lege No. 3364/920, comite sau nu o infracțiune penală;

Ce este o infracțiune penală?

Pentru ca să existe o infracțiune penală se cere trei elemente:

I. Elementul material, care constă în a face ceea ce legea te oprește, sau a nu face ceea ce legea îți ordonă; În cazul de față legea fiscală prin art. 4 ordonă ca toți debitantii de băuturi spirtoase să facă declarațiuni exacte de cantitatea de băuturi ce posedă;

II. Elementul imaterial adică agentul să aibă intențiunea, (animo delinquendi) de a săvârși fapta oprită de lege; În cazul nostru, Al. Mihăilescu declarând o cantitate de băuturi mai mică decât avea în realitate, a avut intențiunea de a sustrage dela plata taxelor o cantitate de băuturi, frustând cu aceasta statul;

III. Elementul legal adică pedeapsa pe care legiuitorul o prevede pentru acei care se abat dela dispozițiunile prescrise. În cazul de față art. 4 din decretul No. 3364 din 1918, prevăzând o amendă dela 200 până la 5000 lei plus îndoitul taxelor, a sancționat penalicește acest fapt, iar amenda prescrisă, are caracterul unei amenzi

penale, iar nu a unei reparațiuni civile. Legile fiscale sunt de ordine publică, căci interesează societatea ca toți cetățenii să contribuie în proporție cu mijloacele lor la sarcinile statului. Pentru realizarea acestui scop, statul prevede norma după care să se perceapă veniturile, obligă pe contribuabil să declare averea ce posedă și prescrie pedepse, pentru acei care, nu se conformează acestei prescripțiuni. Când se constată că contribuabilul a procedat cu rea credință și a întrebunțat dol făcând declarațiuni false, legea fiscală este aspră și prevede pentru aceste abateri pe lângă multiplicarea taxelor cuvenite și amenda (cazul prevăzut de art. 4, decretul-lege No. 3364/918). Alte ori legea fiscală e mai blândă când constată la contribuabili numai eroarea și prevede atunci pentru aceste abateri, numai taxa multiplicată fără amendă, cum este cazul prevăzut de art. 26 legea timbrului când un act este făcut din eroare pe un timbru nelegal;

În cazul dintâi amenda ce se dă, are caracterul unei amenzi penale, în cazul al doilea taxa multiplicată, are caracterul unei reparațiuni civile, sau a unei supra-taxări. În cazul dintâi agentul a întrebunțat intențiunea frauduleasă și de aceea i s' a dat amenda pe lângă taxa multiplicată. În cazul al doilea a fost numai în eroare și de aceea este supus la o supra-taxare fără amendă;

Din toate expuse mai sus rezultă că contravențiunea săvârșită de Al. Mihăilescu este o infracțiune în sensul legii penale și, în atare caz, intră în decretul de amnestie No. 1547/920, care nu a exceptat dela beneficiul amnestiei contravențiunile fiscale. S'ar putea obiecta că decretul No. 1547/920 a cărui aplicare cere amnestierea numai faptelor de competența instanțelor penale obișnuite și militare, — or contravențiunile fiscale judecându-se de instanțele civile (Tribunalul constituit fără Procuror), ar urma că această contravențiune n'ar intra în sfera de aplicațiune a decretului, obiectiune, care cade, dacă s'ar citi și decretul No. 2009 apărut posterior și care completează pe cel dintâi;

În ultimul decret se amnestiază prin art. 2 toate infracțiunile de competența instanțelor penale, Militare și Civile; ori infracțiunile care se judecă de instanțele civile nu pot fi decât contravențiunile fiscale, astfel că legiuitorul printr'o inadvertență a omis cuvintele «Instanțele civile» căci nu se poate ca legiuitorul să fi arătat mai multă sollicitudine pentru civili decât pentru acei cari s'au făcut datorii pe front;

De altfel din întreaga economie a decretului-lege se vede că legiuitorul nu s'a preocupat nici de instanțele care judecă infracțiunile, nici de efectele infracțiunii, ci de natura însăși a infracțiunii, așa după cum era și firesc;

În ceiace privește circulara No. 17823 din 20 Aprilie 1920 adresată Tribunalului, prin care se recomandă de însuși autorul decretului, că se amnestiază numai amenziile cu caracter pur penal iar nu și amenziile fiscale, această circulară trebuie considerată ca o simplă recomandățiune, interpretarea legilor, fiind un atribut exclusiv al instanțelor judecătorești. În felul acesta s'a pronunțat în totdeauna înalta Curte de Casație, chiar atunci când a fost vorba de explicațiunea dată de autorul legii cu ocazia votării legii (vezi expunerea de motive a legiuitorului legea Jud. de ocoale la Art. 91 și 94 și decizia No. 11/912 publicată în *Curierul Judiciar* No. 2/913, a Curții de Casație secție unite, care a admis că nu este de ajuns intențiunea și dorința legiuitorului manifestată în expunerea de motive, ci trebuie prevăzut un text expres); cu atât mai mult în cazul nostru instanțele judiciare nu sunt ținute de a-

ceste explicațiuni ale legiuitorului când vin ulterior votării legii;

De altfel ar fi un non sens ca pentru infracțiunile mai mici considerate de legiuitor ca simple contravențiuni, să nu se aplice amnestia, iar pentru infracțiuni mai grave prevăzute de aceeași lege și considerate ca delict să se aplice amnestia, asemenea non-sensuri poată să le comită legiuitorul, ele însă nu trebuiesc comise de judecător;

Pentru toate aceste considerațiuni suntem de părere că contravențiunea fiscală săvârșită de Al. Mihailescu, are caracterul unei contravențiuni penale și urmează a beneficia de decretul de amnestiere No. 1547/920.

Judecător (s) N. Atanasiu.

NOTĂ. — În judecata Trib. Buzău s'a prezentat următoarea speță: Un angrosit de băuturi spirtoase a făcut o declarație falsă a cantităților sale autorităților financiare, în scopul de a le sustrage dela taxarea legală. Pentru acest fapt, în urma procesului-verbal dresat de Ad-ția Financiară din Buzău și aprobat de Ministerul de Finanțe, contravenientul a fost condamnat la o amendă de 5000 lei plus indoitul taxelor datorite Statului în valoare de 94.840 de lei și 18 bani, pe baza art. 4 din decretul-lege 3364/918.

În contra acestui proces-verbal condamnatul a făcut apel la Trib. și în apel, între altele mijloace de apărare, invoacă și amnestierea faptului pe baza decretului-lege 1547/920.

Majoritatea Tribunalului s'a pronunțat pentru respingerea apelului, pe temeiul că amenzile fiscale nu pot fi amnestiate, minoritatea s'a pronunțat pentru admiterea apelului pe temeiul că *amenda* are și un caracter penal.

Noi credem, că dreptatea e de partea minorității. În adevăr care e caracterul *contravențiunii* prevăzute de decretul-lege 3364/918? E o *contravențiune* fiscală sancționată de o *amendă*, care are un *caracter mixt*. Acest caracter reese clar atât din intențiunea legiuitorului, cât și din redacțiunea art. 4 din sus menționatul decret, care se exprimă: „Cei ce nu fac declarații în termen sau fac declarații false în scopul de a ascunde produsele sale dela taxare, se vor pedepsi cu *amendă* del. 200—5000 lei și cu *indoitul taxelor cuvenite fiscoi* pentru produsele sustrate dela plata acestor taxe“.

Prin urmare copulativul și, implică noțiunea, că *contravențiunea* e sancționată cu o *amendă* cu *caracter mixt*: de *reparațiuni civile* pentru fisc și de *penalitate* pentru înfrângerea unor dispozițiuni fiscale. Amenzi cu caracter mixt găsim și în *legea vamală, silvică, etc.*

Doctrina și jurisprudența atât la noi¹⁾ cât și

în Franța, sunt unanime de a aplica penalității amenzilor cu caracter mixt, toate regulele prevăzute de codul penal.

Ori una din aceste consecințe este că, *penalitatea* prevăzută de o *contravențiune* fiscală, în afară de reparațiunile civile, *se poate amnestia*,²⁾ când o lege întinde beneficiul uitării și asupra lor, cum este, în speță, la noi, decretul-lege 1549/920 care este atât de coprinzător în generalitatea sa.

E. D. DECUSARĂ.

TRIBUNALUL BUZĂU SECȚIA I

Audiența dela 18 Iunie 1920

Președenția d-lui TRAIAN ORLEANU, Judecător

Gavrilă D. Beșliu și Radu Stoica Mihai

Sentința corecțională No. 471

Amnestie.—Coautor.—Dacă amnestia poate profita și coautorilor? — Soluție afirmativă. — Decretul-lege No. 2009/920.

Amnestia are un caracter real, ea se adresează naturei infracțiunii. Din acest caracter de realitate at amnestiei rezultă consecința firească, că ea profită tuturor acelorora, cari au cooperat la săvârșirea infracțiunii amnestiate — deci și coautorilor.

Tribunalul,

Asupra acțiunii penale de față:

Având în vedere că în contra inculpaților Gavrilă D. Beșliu și Radu Stoica Mihai a fost deschisă acțiune publică prin requisitorul introductiv cu No. 1853/920 de d-l Prim-Procuror al Tribunalului Buzău, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 269 c. p. săvârșit în ziua de 13 Martie 1920 în dauna reclamantei Lina Gavrilă D. Beșliu;

Având în vedere concluziunile puse de d-l Prim-Procuror, de părți, actele din dosar și cele prezentate astăzi în instanță;

Având în vedere că, inculpatul Gavrilă D. Beșliu invoacă în apărarea sa decretul de amnestiere No. 1547 din 1920;

Având în vedere că, acest inculpat a prezentat în instanță biletul de demobilizare liberat de Regimentul 23 Artilerie din care rezultă că, a fost mobilizat în timpul războiului mondial;

Având în vedere că, conform dispozițiunilor art. 1 din sus citatul decret, sunt amnestiate toate infracțiunile săvârșite de cei chemați sub arme în timpul războiului mondial afară de excepțiunile prevăzute rând pe rând în acest decret;

(II 6528 din 25 Mai 1894, Bul. p. 621) a decis că: «La *amenda* pronunțată de legile fiscale are a se aplica regulile în privința amenzilor din cod. pen., când e prevăzută în afară de reparațiunile civile datorite fiscoi, căci e o *amendă* proprie zisă».

2) *Vidal* (Cours, p. 717) arată astfel consecințele trase din caracterul penal al unei amenzi fiscale: «le décès du culpable empêche la poursuite et n'autorise pas la condamnation des héritiers (Cass. 16 Dec. 1898. S. 99. 1. 529); le paiement des amendes fiscales peut être assuré par la contrainte par corps (Cas. 25 Avril 1884. S. 87. 1. 340); la prescription de l'action et celle de la peine sont régies par le cod. d'instr. crim. et non par le cod. civil. (Cass. 16 Dec. 1898. S. 99. 1. 529)». Cir. *Blanche*, Etudes, I No. 998 și urm.; *Garçon*, Cod. pen. ann. sur l'art. 9, unde citează doctrina și jurisprudența franceză în această privință.

1) *Tanovicanu* (Curs de drept penal. T. 2, p. 341) se exprimă astfel în această privință: «Din caracterul penal al amenzilor fiscale, s'a tras concluzia, că amenzile fiscale nu trec la eredi în caz de moarte, sunt susceptibile de executare prin constrângerea corporală și că se prescriu conform regulilor de pr. pen.» Iar înalta noastră Curte de Casație

Având în vedere că, în enumerarea făcută în acest decret nu intră și faptele de adulter, imputat inculpaților de mai sus; că, prin urmare, el nefiind exceptat, această infracțiune a fost și ea trecută între cele amnestiate;

Că, așa fiind, urmează a constata că, faptul imputat inculpatului Gavrilă D. Beșliu este amestiat și a declara stinsă acțiunea publică deschisă în contra-i;

Având în vedere că, în ce privește pe inculpata Rada Stoica Mihai, aceasta în apărarea sa a cerut ca să fie amestiată și ea în virtutea aceluiași decret, — întrucât fiind socotit ca inexistent faptul imputat coinculpatului Gavrilă D. Beșliu acesta i profită și ei;

Având în vedere că problema ce urmează a fi rezolvată de Tribunal este de a se ști dacă, amnestierea unui fapt în persoana unuia din coinculpați, profită și celorlalți coinculpați ?;

Având în vedere că, nu există vreo dispozițiune legală, în afară de enunțarea făcută prin art. 93 din constituție, care să determine cuprinsul noțiunilor juridice a amnestiei și că, nici decretul din ultimul timp nu conține vreo dispozițiune, care să lămurească problema supusă rezolvării Tribunalului;

Că, prin urmare, într-o atare situațiune, problema urmează a fi rezolvată după principiile generale stabilite de doctrină;

Având în vedere că din studiul istoric al amnestiei, ce a fost acordată în diferite timpuri prin diferite ordonanțe și decrete rezultă că, prin mijlocul acestei măsuri s'a făcut să înceteze orice urmărire relativă la unele infracțiuni în așa fel încât a paralizat orice acțiune publică;

Că, deci, ea a făcut în totdeauna abstracțiune de indivizi și nu s'a referit decât la natura infracțiunilor și a circumstanțelor lor înconjurătoare, imprimându-i în acest chip un caracter de realitate;

Considerând că, o primă consecință firească a acestui caracter de realitate al amnestiei este, de a profita tuturor acelor care au cooperat la săvârșirea infracțiunii amestiate, de oarece printr'însa ridicându-se criminalitatea unui fapt, rezultă că nici o urmărire nu mai poate lua naștere din acest fapt;

Considerând că, în speță, prin amnestia inculpatului Gavrilă D. Beșliu, ridicându-se criminalitatea acestui fapt, el nu mai poate forma baza unei acuzațiuni în contra celeilalte coinculpați Rada Stoica Mihai;

Că, așa fiind, urmează a constata că și faptul imputat acestuia intră în prevederile sus citatului decret și a declara stinsă acțiunea publică și în contra ei;

Având în vedere că, reclamanta s'a constituit parte civilă de 2000 lei și pentru aceasta Tribunalul îi rezervă dreptul a face acțiune pe cale civilă conform cererii sale;

Pentru aceste motive, în unire cu concluziunile d-lui Procuror, Tribunalul, hotărâște, amnestiază etc.

(ss) T. Orleanu; Al. D. Grigoriu.

p. Grefier (s) C. Drăgulinescu.

NOTA. — Tribunalul Buzău face o justă aplicațiune a principiilor de drept penal în materia de amnestie. În acelaș sens s'a pronunțat și Curtea cu Jurați din Buzău (majoritatea). (Vezi nota noastră asupra acestui punct în Curierul Judiciar No. 79-80 dia 21 Noiembrie 1920 p. 688 și urm.).

E. C. D.

TRIBUNALUL DOROHOI

Audiența dela Octombrie 1920

Președinția d-lui CONST. SACHELĂRESCU, Judecător
Ioan Luchian și alții pentru amnestie

Amnestie.—Adulter.—Complice. — Dacă poate profita de beneficiul amnestiei? — Soluție afirmativă. — Decretul-lege No. 1457/920.— Adulter.— Delict indivizibil

Amnestia este o măsură generală și obiectivă și de efectele ei profită toate persoanele ce vor fi comise infracțiunile — prin urmare chiar complicele autorului principal, aceasta cu atât mai mult în materie de adulter, cu cât existența lui nu se poate concepe fără concursul simultan și voit a doi indivizi de sex diferit, din care unul cel puțin trebuie să fie căsătorit. Acest delict prin natura lui este indivizibil, și nu se poate separa într'un uoment dat participarea distinctă a fiecăruia la comiterea lui.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de adulter privitoare pe Ioan Luchian și Tasia M. a Petrei;

Având în vedere că în fapt se constată următoarele: Prin petiția înregistrată la No. 2325/920, Profira I. Luchian sezează Ministerul Public, cerând a se cerceta și constata că soțul său I. Luchian, părăsind domiciliul conjugal după ce a alungat-o, s'a instalat în casa femeii Tasia M. a Petrei, cu care trăește în concubinaj, sub masca însă înșelătoare de chirieș;

Că în urma cercetărilor făcute Ministerul Public prin rechizitorul No. 3209/920, constată că I. Luchian și complicea sa Tasia M. a Petrei au comis delictul de adulter, înaintând dosarul cu toate cercetările făcute tribunalului spre judecare;

Având în vedere că în instanță inculpații prin apărătorul lor ridică incidentul: că de oarece inculpatul I. Luchian întrunește toate condițiile pentru a putea beneficia de amnestia acordată prin decretul-lege No. 1547 din 15 Aprilie 1920, dat fiind natura specială a delictului comis, această amnestie trebuie să profite și complicei sale Tasia M. a Petrei;

Având în vedere că în specie I. Luchian într'adevăr beneficiază de amnestia acordată prin decretul-lege No. 1547 din 15 Aprilie 1920, făcând dovada că a fost mobilizat în campania anilor 1916-1918 și că delictul a fost comis înaintea apariției decretului-lege enunțat;

Considerând că în principiu amnestia este o măsură generală și obiectivă a cărei efect este de a șterge caracterul delictuos a unor infracțiuni comise în anumite circumstanțe sau intervale de timp determinat, indiferent de situația persoanelor, ce vor fi comise infracțiunile ce intră în eadrul ei;

Că deci faptul se găsește amestiat și pentru complice;

Că chiar dacă s'ar admite că o amnestie ar putea trece peste acest caracter de obiectivitate, determinând oarecare restricțiuni de ordin subiectiv — speciale persoanei infractorului — după cum pare a rezulta și din decretul-lege No. 1547 din 15 Aprilie 1920, totuși în fapt stingerea acțiunii din cauza caracterului special al delictului de adulter, va profita și complicei când acesta nu s'ar găsi în condițiunile subiective și speciale ale decretului;

Că în doctrină, posibilitatea restricțiunilor de ordin subiectiv într'un decret de amnestie a fost discutată și se găsește soluțiuni pentru afirmativa chestiunii, Carnot

distinge între cazul când amnestia se poartă asupra faptului și între cazul când amnestia se poartă asupra persoanei infractorului, decidând că în ultima situațiune nu profită complicelui — opiniune care-i găsită admisibilă chiar de unul din partizanii obiectivității amnestiei Dalloz (vol. III No. 106, pag. 543) care conciliază ambele caractere, arătând că amnestia ca orice act în genere poate conține excepțiuni, restricțiuni, și că atunci când o amnestie nu e dată decât în favoarea anumitor persoane, numai aceștia pot invoca beneficiul ei;

Că însă în specie, stingerea acțiunii din cauza amnestiei în ce privește pe autorul principal profită și complicelui, pe motive speciale ce interesează însăși natura delictului;

Că într'adevăr, existența adulterului nu se poate concepe fără concursul simultan și voit a doi indivizi de sex diferit, din care unul cel puțin trebuie să fie căsătorit;

Că deci prin însăși, natura sa, acest delict este indivizibil neputându-se separa într'un moment dat participarea distinctă a fiecăruia la comiterea lui;

Că așa fiind, este destul ca soțul inocent care de altfel are singur inițiativa oricărei urmăririi, să fi denunțat pe soțul inculpat, pentru ca urmărirea să se extindă și asupra complicelui său, chiar dacă nu este prevăzută în acea denunțare, precum de asemenea este destul ca el să se desiste dela acea urmărire, prin o ertare manifestată fie expres, fie tacit, însă înainte de a interveni o hotărâre care să poată avea autoritatea lucrului judecat, pentru ca această desistare să pună la adăpost și pe complice de orice penalitate sau daune interese;

Că prin urmare, cauza soțului și a complicelui său fiind indivizibilă, complicele va putea să beneficieze de orice excepțiune ce ar fi fost invocată de autorul principal, atât timp cât nu a intervenit o hotărâre definitivă care să determine precis existența delictului și culpabilitatea lor;

Că dacă s'ar admite altfel, am ajunge la straniul rezultat că prin o condamnare posterioară a complicelui, a cărui participare la comiterea delictului nu se poate separa din cauza indivizibilității ce caracterizează comiterea, să stabilim existența delictului și în privința soțului, deci culpabilitatea lui, și prin aceasta să contrazicem prezumpția de nevinovăție ce există în favoarea lui până la data condamnării, întrucât stingerea acțiunii a precedat această dată;

Că deci inculpatul I. Luchian beneficiind de amnestia acordată prin anunțatul decret-lege, această amnestie pune la adăpost și pe complicea sa Tasia M. a Petrei de orice penalitate;

Pentru aceste considerente, redactate de d-l Supleant Octav Pienescu Trib. declară amnestiat etc.

(ss) C. Sachelărescu; Octav Pienescu.

NOTA. — Tribunalul Dorohoi prin sentința penală ce publicăm, s'a pronunțat asupra uneia din dificultățile ivite cu ocaziunea aplicării decretului de amnestie No. 1547 din 10 Apr. 1920 și despre cari, ne-am ocupat în studiul *Efemeride Juridice*, publicat în *Curierul Judiciar* No. 44-45 din 20 Iunie 1920 și anume asupra cestiunii: *Dacă în delictul de adulter, soțul culpabil fiind amnestiat, aceasta amnestie profită și complicei sale?*

Pentru acei cari, ca și noi, împărtășesc părerea, că după termenii decretului de amnestie No. 1547, amnestia pronunțată în persoana au-

torului principal, profită de drept și coautorilor sau compliceilor lui, cesiunea nu prezintă nici o dificultate. Motivele acestei opiniuni le-am arătat în scurt în studiul sus menționat și nu mai credem util a reveni.¹⁾ De atunci alte glasuri autorizate au venit a confirma părerea noastră și jurisprudența a consacrat aplicarea²⁾ Chiar Inalta Curte de Casație prin deciziunea No. 1659 din 16 Noembrie 1920 (*Curierul Judiciar* No. 2/920 p. 23), s'a pronunțat în același sens, respingând recursul ce Parchetul general al Curții de Apel din București făcuse contra deciziunii No. 143 din 11 Iunie 1920 a secției I a acelei Curți, la care am luat și noi parte și despre care faceam mențiune în studiul nostru.

În sentința Tribunalului Dorohoi e de remarcat însă o parte nouă, cea că după ce Tribunalul se pronunța pentru părerea ce susținem, admite încă, ipotetic argumentând, că chiar dacă decretul de amnestie, ar consacra teoria contrară, că amnestia autorului principal nu ar profita și coautorilor sau compliceilor, încă și în acest caz, în *delictul de adulter*, fiind dată natura specială a delictului, se impune totuși aceeași soluțiune, că adică coautoarea sau complicea va profita și ea de amnestie. Argumentul principal al tribunalului e acela că pentru acest delict, stingerea acțiunii publice profită în general și complicei.

Noi nu împărtășim această părere. Este exact că iertarea din partea soțului inocent pentru cel greșit profită și complicelui și are de efect stingerea acțiunii publice pentru a nu fi, dar acest drept excepțional, l-a acordat legiuitorul soțului inocent pentru a salva căsătoria.

Totuși și în acest caz, când iertarea intervine

1) Adăogăm numai că din modul de redactare al art. 1 al decretului No. 1547, se poate încă trage un argument în favoarea tezei ce susținem și anume: la finele art. 1, se găsește această frază care formează un aliniat separat: «*Precum și provocățiunea, complicitatea sau tănuirea unor asemenea fapte*».

S'a născut întrebarea dacă această frază se referă la cele 18 excepțiuni sau la faptele de cari vorbește aliniatul prim al articolului? Și îndoiala provine din împrejurarea că această frază formează un aliniat separat de restul articolului, cari dacă s'ar fi referit la excepțiuni, gramatical ar fi fost să continue cu literă mică sau să formeze punctul 19. E dar îndoială și îndoiala trebuie interpretată în favoarea vinovatului. Inalta Curte de Casație și Justiție, prin deciziunea ce publicăm a interpretat textul în sensul că acest ultim aliniat, se referă la ambele aliniate anterioare.

2) Deciziunea No. 1583 din 16 Noembrie a Inaltei Curți de Casație ce s'a publicat în *Curierul Judiciar* pe 1921, No. 2, pag. 23 cu nota d-lui avocat V. Dongoroz. Deciziunea No. 44/920 a Curții cu jurați din jud. Buzău, publicată în *Curierul Judiciar* No. 79-80/920, cu nota aprobativă a d-lui Decusară. Idem sentința Trib. Romanați No. 233/920 publicată în *Curierul Judiciar* No. 85-86/920, de asemenea cu nota d-lui Decusară.

S'a pronunțat în sens contrar: Curtea de Apel Iași prin decizia No. 137 din 22 Aprilie 1920, publicată în *Dreptul* No. 1 din 2 Ianuarie 1921 și învățatul profesor și juriconsult D. Alexandresco, într'o notă făcută unei deciziuni a Inaltei Curți publicată tot în *Dreptul* No. 1 din 2 Ian. a. e.

după condamnățiune, ea nu mai profită complicei, care trebuie să-și execute pedeapsa.

În caz de amnestie, nu mai este aceeași rațiune, iertarea nu vine dela soțul inocent, deci nu e făcută în favoarea căsătoriei. Legea a făcut din soțul inocent, singur apreciator al intereselor căsătoriei și el nu a cerut-o, căci nu se constata că s'ar fi împăcat. Ertarea societății sau amnestia nu o poate înlocui. Deci, nimic nu s'ar fi opus, dacă Tribunalul, nu ar fi admis prima părere, să judece faptul și dacă delictul se constată să pedepsească numai pe femeie, amnestiind pe bărbat. Amnestia sau iertarea societății, deși se aseamănă cu dreptul de iertare al soțului inocent, care în fond e tot un drept de amnestie, totuși nu pot produce decât efectele ce legea le acordă.

În rezumat, dacă aprobăm prima parte a sentinței, care singură poate susține soluțiunea dată, nu ne putem uni cu parfea doua sau cea ipotetică. Țiu să menționez totuși că sentința e cu îngrijire motivată și se vede că redactorul ei, a lucrat cu cartea în mână.

IONESCU-DOLJ

JUDECĂTORIA OCOLULUI VI BUCUREȘTI

Audiența dela 27 Decembrie 1920

Virgil Stoenescu cu Ministerul de Finanțe

Carte de judecată civilă No. 987

Pensiune. — Ofițer invalid rechiziționat de Ministerul de Război în o funcțiune publică. — Dacă se poate cumula pensiunea cu salariul primit? Soluție afirmativă. — Art. 23 legea generală a pensiunilor și 31 legea din 2 Septembrie 1920 pentru invalizi.

Deși art. 23 din legea generală de pensuni din 23 Martie 1909, dispune că pensionarul, care va primi o funcțiune sau delegațiune nepermanentă, retribuită de Stat, comună sau județ altfel decât prin jetoane de prezență sau diurne, nu poate cumula pe amândouă, însă conform art. 31 din legea dela 2 Septembrie, care dispune că ofițerii invalizi vor putea fi numiți în verice serviciu al armatei sau diferitelor autorități publice, se creează o derogățiune dela principiul prevăzut mai sus.

Judecata,

Ascultând pe reclamant în susținerea acțiunii sale și pe d-l avocat C. Stoicescu din partea Ministerului de Finanțe, în combateri;

Deliberând,

Asupra prezentei acțiuni:

Având în vedere că în fapt e necontestat că reclamantul Virgil Stoenescu, căpitan invalid, se află înscris în bugetul Ministerului de Finanțe cu o pensiune lunară de 754 lei, după cum se constată din însăși răspunsul la interogator dat de Ministerul de Finanțe. Reclamantul, care fiind reformat, nu mai putea fi mobilizat, a fost rechiziționat în urmă de Ministerul de Război și repartizat, potrivit aptitudinilor și cunoș-

tințelor sale juridice, la serviciul justiției militare. Posterior acestui fapt prezentându-se la Ministerul de Finanțe spre a-și încasa pensiunea, i s'a refuzat plata sub cuvânt că de oare-ce e rechiziționat la Ministerul de Război și primește de acolo solda gradului său, nu mai poate primi în aceleși timp și pensiunea, întru cât conform art. 23 din legea generală de pensuni nu se poate cumula pensia cu retribuțiunea sau salariul primit dela vre-o autoritate publică;

Având în vedere că principiul dominant în această materie se află înscris în art. 23 din legea generală de pensuni din 27 Martie 1909, care reproducând principiul înscris în legea cumulului din 1 Iulie 1890, dispune că pensionarul, care va primi o funcțiune sau delegațiune permanentă retribuită altfel de cât prin jetoane de prezență de Stat, județ, comună sau stabiliment de utilitate publică, este dator să opteze între pensiune și retribuțiune, diurnă sau indemnizația funcțiunii sau delegațiunii sale;

La acest principiu general s'a admis o însemnată derogare prin legea din 2 Sept. 1920, care prin art. 31 dispune că ofițerii invalizi vor putea fi numiți în verice serviciu al armatei sau diferitelor autorități publice, cu preferință, potrivit aptitudinilor lor, putând primi salariul sau retribuțiunea independent de pensiune, fără a fi supuși restricțiunilor prevăzute în art. 23 din legea generală de pensuni;

Considerând că în cazul de față toată discuțiunea se reduce la a se ști dacă reclamantul, care n'a fost numit într-o funcțiune publică, ci numai rechiziționat la un serviciu al Statului, poate beneficia de dispozițiunea de favoare acordată invalizilor de război prin legea din 2 Sept. 1920;

E necontestat că această lege, creind o excepțiune, o derogare dela dreptul comun, urmează a fi interpretată în mod restrictiv;

Considerând că spiritul legiitorului când a creiat această excepțiune a fost condus de ideea, de a pune pe cei cari, grație avântului lor în lupta pentru apărarea Patriei, au rămas infirmi și cu o vădită incapacitate de muncă, într-o situațiune oare cum egală cu cei valizi și capabili de a munci. Legiitorul a permis ca cei, a căror putere de muncă a scăzut din cauza apărării Patriei să păstreze pe lângă produsul redus al unei munci scăzute și pensiunea ce li se cuvine dela Stat, potrivit gradului pe care l-au avut în război. În modul acesta pensiunea n'ar fi decât o creanță pe care cei invalizi ar avea-o contra Statului, pentru a fi despăgubiți de micșorarea capacității de muncă;

Conduși de lumina acestor principii urmează să cercetăm dacă reclamantul de azi intră sau nu în prevederile textului de lege, care în mod excepțional admite cumularea pensiunii cu salariul;

Admițând cumulul pentru cei numiți într-o funcțiune — deci în favoarea acelor ce și-au creiat voluntar o situațiune permanentă, nu s'a putut gândi legiitorul să refuze acest beneficiu celor rechiziționați pentru un serviciu public sau mobilizați, — deci celor cari li s'a impus de către Stat o situațiune provizorie;

Din simpla întrebuintare a cuvintelor: *numiți într-o funcțiune publică* nu se poate deduce excluderea celor rechiziționați sau mobilizați, cari, de altfel, sunt cu mult mai demni de interes;

Ca să învederăm și mai mult că aceasta e singura interpretare legală, este destul să constatăm că sub imperiul vechei legi de pensuni se admitea cumulul pentru pensionarii, cari, fără a fi numiți în vre-o funcțiune, primeau totuși dela Stat retribuțiuni sub altă formă decât aceea a unui salariu, de exemplu, sub formă de diurne;

De altfel chiar noua lege generală de pensii din 27 Martie 1909, prevede că atunci când retribuțiunea dela Stat ar exista sub forma unor jetoane de prezență, cumului iarăși este permis;

Având în vedere, că, după cum, foarte bine remarcă o sentință a Trib. Prahova, secția I, judecătorii sunt ținuți nu de a urmări fără cruțare litera textului, astfel cum, în interesul cauzei susțin părății, ci de a desprinde din texte înțelesul lor, având continuu în vedere scopul urmărit de legiuitor prin dispozițiunile luate și ținând totdeauna seama de principiul cunoscut în materie de interpretare, că aplicațiunea unei legi trebuie mărginită în limitele rațiunii care o creiază. (V. *Tribuna Juridică* No. 39—40 din 15 Decembrie 1920, pag. 159);

Considerând, în fine, că admitând soluțiunea de mai sus, nu se poate spune că n'am interpreta în mod restrictiv dispozițiunile legii din 2 Septembrie 1920, care derogă dela principiul general înscris în art. 23 din legea generală de pensii, — de oare-ce noi nu adăugăm nimic la lege, ci constatăm că legea vorbind de cei numiți în funcțiune, se referă, cu atât mai mult cuvânt la cei rechiziționați sau obilizați;

Văzând și dispozițiunile art. 4 din legea pentru înființarea oficiului național al în lizilor, orfanilor și văduvelor de războiu.

Pentru aceste motive, judecata admite acțiunea etc. Judecător-ajutor (s) *Alexandru Minculescu*.

NOTA. — Speța dedusă înaintea Judecătoriei oc. VI Urban București este următoarea: Un ofițer invalid numit într'o funcțiune publică, sau rechiziționat, cum este în speță —, poate cumula leafa ce o primește cu pensiunea sa de invaliditate?

Judecata rezolvă chestiunea nu numai echitabil, dar și juridic, pronunțându-se pentru cumularea lor.

Intr'adevăr, reprezentantul Ministerului de Finanțe comite o mare eroare confundând pensiunea propriu zisă, cu pensiunea de invaliditate, care în principiu, nu este decât o desdaunare pentru infirmitățile suferite de invalid în război și în vederea căreia legiuitorul, a creat o excepțiune de favoare prin legea dela 2 Sept. 1920. (Vezi și documentatul studiu al d-lui I. S. Codreanu (Iscod) asupra *Abuzului de funcțiuni publice*).

E. C. DECUSARA.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL DE COMERȚ AL SENEI

Audiența dela 26 Iunie 1920

Președinția d-lui M. TROULLIER

Loison et Parizel cu Crédit Commercial de France

Cek. — Banca destinată a face plata. — Ôprirea trăgătorului de a efectua plata. — Nesupunere. — Plata terțiului purtător. — Responsabilitatea băncii. — Art. 1 din legea franceză din 14 Iunie 1865. — Art. 364 cod. com. rom. (art. 339 cod. com. it.).

Conform art. 1 din legea franceză dela 14 Iunie 1865, cekul este un mandat de plată.

Pentru execuțiunea acestui mandat trăgătorul este acoperit de ordinele trasului, mandantul singur e

responsabil, în principiu, față de terții purtători de bună credință.

Trasul, care fără ordinele trăgătorului efectuează plata, pe care a oprit-o, comite o greșală, de care este responsabil, în săvârșirea mandatului său

Tribunalul,

Având în vedere în fapt că Loison et Parizel, la 13 Feb. 1919, au remis cekul cu No. 13.855 unuia din furnisori, datat din aceeași lună, în valoare de 6.400 franci, plătitibil de sucursala Crédit Commercial din Franța, B-d Valtaire 37; că observând că au plătit pe nedrept această sumă, ci au telefonat directorului sucursalei iar acesta din urmă l'a sfătuit să-i confirme aceasta și printr'o scrisoare, ceace s'a făcut a doua zi, 14 Februarie, interzicând plata; că, cekul, cu toate acestea a fost plătit posterior primirei scrisoarei de către directorul agenției; că, pentru a evita Creditului Commercial din Franța ca să ramburseze cei 6400 de franci plătiți pe nedrept, s'au înțeles, după sfatul și cu consimțimintul directorului agenției, cu furnisorul, ca aceasta să ia marfa și să dea în schimb 4000 fr.

Având în vedere că în aceste condițiuni de fapt, ei mai reclamă dela Crédit Commercial din Franța plata a 2.400 fr. ca daune interese;

Având în vedere, că cekul în litigiu, dacă ar fi fost obligator, și ar fi fost prezentat de un terț purtător serios care l'ar fi deținut ca beneficiar printr'o andozare regulată, plata ar fi fost regulată și nu s'ar fi comis nici o greșală; că, prin urmare, nici cererea de daune n'ar fi fost fondată;

Considerând însă, că conform art. 1 din legea dela 14 Iunie 1865, cekul este un mandat de plată; că, pentru executarea acestui mandat, trăgătorul este acoperit de ordinele trasului, mandantul său, singur responsabil în principiu față de terții purtători de bună credință (Cass. 19 Martie 1912);

Considerând că Crédit Commercial din Franța, ca mandatar a lui Loison et Parizel, trebuia să se supue instrucțiunilor ce i s'au dat de aceștia din urmă;

Considerând că, efectuând plata cekului litigios, cu toată interzicerea ce i s'a făcut, Crédit Commercial din Franța a comis o greșală în săvârșirea mandatului său;

Considerând că această greșală a cauzat lui Loison et Parizel un prejudiciu, prin pierderea banilor;

Considerând că părătul este ținut să repare acest prejudiciu, care după arătările reclamanților, se urcă la 2.400 fr. și că părata societate este obligată la plata acestei sume. Pentru aceste motive, Tribunalul condamnă, etc.

(La Loi No. 221 din 19 Noembrie 1920).

NOTA. — Sentința Tribunalului de Comerț din Paris, examinată în această notă, este juridic motivată, având conciziunea și stringența logică, proprie argumentării științifice.

Tribunalul de Sena, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 1 din legea din 14 Iunie 1865 stabilește prima chestie de principiu că cekul este un mandat de plată. Este dar folositor pentru lămurirea chestii, înainte de a analiza construcțiunea juridică a cekului să expunem sumar origina și evoluțiunea acestei instituții.

Savantul profesor Thaller spune că cekul este un instrument de viriment, creat de bunul simț și de perfecțiunea comerțului. ¹⁾ Țara prin excelență a cekului este Anglia și în al doilea rând vin Statele Unite. Acolo și-a dobândit marea extindere, și-a fixat caracterele distinctive. Din această pricină s'a crezut că Anglia este țara de origină a cekului. Cercetările științifice ulterioare au dovedit însă că ceva analog cu această instituție se găsea în practica comerțului din Lyon încă din veacul XVII-lea. În Anglia cekul este cunoscut din veacul XVIII-lea. Dar poporul englez, practie

1) E. Thaller, Droit Commercial No. 1639.

și iubitor de tradiție l'a introdus mai întâi în starea moravurilor și apoi, numai din nevoile simțite și după ce a prins, l'a introdus pe cale de legislație. Sunt legi fundamentale în Anglia, care consolidează instituția cecului aducându-i perfecțiunea datorită experienței. Prin legea din 24 Mai 1858 se face din el nu numai un instrument de plată la purtător, cum era la început, dar și un mod de plată la ordin; iar legea din 1832 caută să facă din el o cambie la vedere. Instituția cecului a pornit din nevoia serviciului de casă. Posesorul unui disponibil pentru a nu încerca riscurile păstrării sumelor însemnate de bani, greșelele socotitului în caz de plată, depune suma la o bancă de încredere, care își ia însărcinarea acestui serviciu plătiind deponentului și un mic procent la suma depusă. Iată o instituție de utilitate publică: deponentul profită în chipul arătat mai sus; banca profită la diferența de procente; publicul profită găsiind bănci cu procente mici. Dar instituția cecului a mers mai departe: în Londra și în celelalte centre mari financiare de pe piața lumii s'au format așa numitele Clearing Houses—camere de compensațiuni—unde bancherii se adună făcând compensațiuni de cambii, cecuri în numele clienților, cu alte vorbe de lichidări fără deplasare de numerar. Și mai departe: cecul este un act de comerț pentru comercianți, iar pentru necomercianți este un act civil. Tendința nouă este să se facă din el un act de comerț pentru toată lumea.²⁾ Iar în vremea din urmă, în Austria, Ungaria, Elveția sunt cecuri trase fie asupra Administrației Poștelor fie asupra Casei de Economii Postale.³⁾

În Franța cecul a fost introdus mai târziu decât în Anglia și Statele Unite. La început i s'a dat forma unui chitanțe de primire—recipisă—pentru a fi scutită de impunerea timbrului. Această formă prezenta inconvenientul că recipisa furată sau pierdută se încasă de deținătorul ei fără a fi nevoie de făurirea falșului. Cecul intrând și în această țară adânc în nevoile comerțului prin legea din 14 Iunie 1865 i se dăte forma mandatului; iar pentru încurajarea și răspândirea sa fu scutit timp de 10 ani de timbru. Dezastrul financiar din 1870 îi aduse treptat prin legile din 28 August 1871, 1873 și 19 Februarie 1874 impuneri fiscale. Astăzi în Franța cecul are o extindere însemnată, iar Banca Franței a început să facă același serviciu ca și asemăntul Clearing-Houses în Londra.⁴⁾

Codul de Comerț German din 1897 prin art. 363—365 a dat cecului tot forma mandatului.

În Italia, cecul fără a avea o definiție precisă ca în codul de comerț francez, însă din dispozițiile art. 339 din codul de comerț italian reiese că el are caracterul mandatului.⁵⁾

Art. 364 din codul nostru de comerț, privitor la chestia cecului, reproduce art. 339 c. de comerț italian.⁶⁾

A doua chestie pusă în discuție de Tribunalul Comercial de Sena o formează aplicațiunile, ce

decurg din contractul mandatului. Lămurirea acestei chestii implică însă precizarea principiilor caracteristice mandatului. Mandatul este un contract de reprezentare prin excelență: o parte dă alteia puterea de a fi reprezentată în îndeplinirea unui sau mai multor acte juridice. Caracterul reprezentării deosibește mandatul de locație de servicii: avocatul, care dă numai consultații jurice clientului face un act de locație de servicii; avocatul, care însă pledează înaintea justiției în numele clientului, îl reprezintă față de terții, este un mandatar.⁷⁾ Mandatul în dreptul modern este gratuit sau oneros; prin aceasta se deosibește de spiritul dreptului roman, unde era prin esența lui gratuit. Și după cum este oneros sau gratuit, răspunderea se deosibește atât calitativ cât și cantitativ. În mandatul oneros mandatarul răspunde de cea mai mică greșală și de tot prejudiciul pricinuit; în cel gratuit se bucură de îngăduință și poate răspunde numai de o parte din prejudiciu.⁸⁾ Mandatul trebuie să fie acceptat. Greșala, deși se poate dovedi și prin martori și prezumțiuni. El poate fi legal, convențional sau judecătoresc.

Am ținut să fixăm principiile esențiale ale mandatului, numai pentru a vedea cât de riguros și exact tribunalul de Sena le-a aplicat în speță. Caracterul convențional al mandatului de plată în emiterea cecului Tribunalul din Paris îl scoate din dispozițiunile art. 1 din legea din 14 Iunie 1865. Acceptarea lui reiese din considerantul că creditul comercial de Franța a primit să plătească furnizorului cecul emis de firma Loison et Parizel. Caracterul oneros al mandatului reiese din operațiunea de bancă pe care Creditul Commercial de Franța o face cu acest prilej. Greșala, deci răspunderea prejudiciului, se dovedește din ordinul dat în urmă de firma Loison et Parizel de a nu plăti cecul emis, ordin primit de directorul numitei bănci înainte de plata cecului. Cuantumul prejudiciului rezultă din reprimirea furniturii pe un preț mai mic decât suma prevăzută în cecul plătit; deci, reparațiunea integrală a prejudiciului urma a se face în chip necesar.

P. VASILESCU
Doctor în Drept din Paris, Avocat

DUREROASĂ CONSTATARE

Un judecător definitiv primea în 1916 pe lună salariul bugetar de 520 lei și protesta că nu-i ajunge; astăzi primește un salariu bugetar de 785 lei, plus sporul majorat (!) de 700 lei = 1485 lei lunar (în mână scăzându-se reținerile primește numai 1382 lei 95 b.). Această sumă împărțită la 10, coeficientul de scumpete, ne dă 138 lei 29 b. Cu alte cuvinte, după o vechime de 4 ani, un judecător e plătit numai cu un sfert din leafa veche.

A progresat ca racul!

N.

7) G. Baudry Lacantinerie, Droit Civil. Des Contrats aléatoires Du Mandat, Des Cautionnements, De la Transaction No. 361 și urm.
8) M. Planiol, Droit Civil. Tome III, No. 2245.

A apărut în editura Societății anonime Curierul Judiciar București, Rahovei, 5.

Studiu Comparativ de Procedură Civilă de d-l Dr. Erast Mandicevski, Consilier la Inalta Curte de Casație. Prețul 25 lei

2) Legea Belgiană din 31 Dec. 1872.

3) Legea Austriacă din 19 Noemb. 1887; Legea Ungară XXXIV din 1889; Legea Elvețiană din 1 Ian. 1906.

4) Lyon Caen et Renault, Droit Commercial, Tome IV, No. 52,538 și urm.

5) Cesare Vivante Traité de Droit Commercial, Tome II, No. 1390.

6) Eft. Antonescu, Codul Comercial, pag. 706 și urm.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurent: Mina Braunstein, prin d-l av. G. M. Dumitrescu.
Intimat: D-tru și Istrați Hristu.

Convențiune. — Probă. — Act scris — Convențiune de o valoare mai mare de 150 lei. — Act scris în dovedirea ei se cere numai părților nu și terților persoane. — Art. 1191 C. Civ.

Dovada prin act scris a convențiilor în valoare mai mare de 150 lei nu se cere decât părților contractante și reprezentanților lor, întrucât numai ele pot fi în măsură a-și procura o astfel de dovadă; pentru cei cari n'au luat parte la o atare convențiune, dânsa este numai un fapt material și ca atare poate fi dovedit prin toate mijloacele de probă, inclusiv martorii. (*Cas. I, deciziunea No. 327 din 7 Iulie, 1920, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 246 din 1919 a Trib. Covurlui S. I-a.*)

SECȚIA II

Recurent: Ștefan Calistru, lipsă.

Curtea cu jurați. — Rezumat făcut de președintele Curții. — Aprecierile făcute cu această ocaziune nu pot constitui motiv de casare. — Art. 360 pr. penală.

Conținutul rezumatului cerut de art. 360 pr. p. fiind lăsat la înțelepciunea și conștiința Președintelui Curții cu jurați, faptul că întrânsul s'au făcut aprecieri asupra rechizitoriului sau asupra apărării, nu poate constitui un motiv de casare. (*Cas. II, Decizia penală No. 1586 din 22 Noembrie 1920, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei No. 23/1920 a Curții cu jurați din jud. Bălți.*)

SECȚIA III

Recurent: Banca Națională, prin d. av. Bălănescu.
Intimat: Fiscul, prin d. director M. Paraschivescu.

Patentă. — Impozitul de 5% asupra venitului Societăților de bancă anonime sau pe acțiune. Baza impozabilă. — Ce se înțelege prin «venit net». — Aplicațiune cu privire la sumele acordate Statului pentru opere militare și de binefacere. — Art. 4 al. III legea patentelor.

Apelul fiscului. Cestiunea nediscutată la comisiunea de prefaceri se poate discuta de Comisia de apel, dacă prima comisiune a omis a se pronunța asupra ei?

a) Potrivit art. 4 al. III din legea patentelor, baza impozabilă, asupra căreia se calculează taxa de 5% care înlocuiește patenta Societăților de bancă anonime sau pe acțiuni, este venitul net, constatat prin bilanțul anului care a precedat impunerea. — iar «venit net» este acela care se distribuie, sub o formă sau alta, acționarilor direcțiunii sau Consiliului de administrație, excluzându-se ceea ce se trece la fondul de rezervă și cel de autorizare.

b) Dacă prima comisiune de prefaceri se încredințează Direcțiunii sau Consiliului de administrație pentru alte întrebări, se consideră că fondul net din venitul net și ca atare reprezintă o porțiune din beneficiul cuvenit acționarilor. Dacă acționarii au renunțat la această porțiune

din beneficiu, pentru anume considerațiuni, aceste considerațiuni, oricari ar fi ele, nu pot atinge sau modifica întru nimic drepturile fiscului.

În speță, Banca Națională a acordat Statului suma de 4.000.000 lei din venitul său net, pentru opere militare și de binefacere, iar fiscul a impus-o cu taxa de 5% asupra acestei sumi.

b) În cazul când Comisiunea de prefaceri a omis a se pronunța asupra unei cestiuni dedusă în discuțiunea sa chiar prin actele cauzei, Comisiunea de apel, în urma apelului fiscului, nu săvârșește nici un exces de putere când înlătură această omisiune, discutând și pronunțându-se asupra acelei cestiuni.

În speță, prima Comisiune a omis de a se pronunța asupra taxei de 5% cu privire la o sumă de 6 milioane lei, deși această sumă se afla trecută în darea de seamă și bilanțul ce i-au fost prezentate, iar în urma apelului făcut de fisc, Comisiunea de apel a impus pe Banca Națională și pentru acest venit. (*Cas. III, deciziunea fiscală No. 345 din 6 Decembrie 1920, prin care s'a respins recursul făcut în contra hotărârii Comisiunii de Apel din București.*)

CRIMA ȘI CRIMINALII POLITICI

(Conferință ținută de d. Prof. C. Rădulescu în Ateneul Român în seara zilei de 16 Ian. a. c.)

D-l Prof. C. Rădulescu într-o conferință foarte documentată, ținută la Ateneul Român, a vorbit despre crima și criminalii politici, în legătură cu odiosul atentat săvârșit la Senat anul trecut.

Conferențiarul după ce face o expunere istorică asupra modului cum era privită crima și criminalul politic la indieni, egipteni, iudei, greci și romani, insistă asupra legislației revoluției franceze, prin care se produce un reviriment în modul de reprimare al crimelor politice. Criminalul politic e privit mai cu indulgență, pedeapsa e mai blândă decât aceea a criminalilor ordinari li se acordă dreptul de azil și li se refuză cel de extrădare. Pedeapsa cu moarte este abolită în materie de crime politice.

Sfera de aplicațiune a crimei politice este restrânsă numai la atentele în contra ordinii publice a Statului, cari sunt la schimbări brusce și sguduirii puternice; excluzând toate crimele contra umanității, contra păcii publice, cele cari au ca mobil politica, dar sunt de dreptul comun; crimele anarhiste, comuniste și social revoluționare.

Conferențiarul trece apoi la expunerea teoriei anarhiei, preconizate de un Bakunin, Reclus și Koropatkin, pe care o combate cu argumente puternice și convingătoare. Arată măsurile legislative ce s'au luat în Elveția, Franța și Portugalia, contra instigatorilor și provocatorilor la anarhie.

Conferențiarul termină cerând organelor autorizate de a veni cu o lege de reprimare contra propagandei anarhiste și comuniste, care ar tinde la acțiuni teroriste și atentate. Regretăm că din lipsa de spațiu nu putem să dăm o dare de seamă mai amănunțită asupra interesantei conferințe a d-lui Profesor C. Rădulescu.

Auditor.

S'a pus sub presă ediția II-a **Asupra contractului de locațiune** de d-l N. Jac Constantinescu, Consilier la Curtea de Apel Galați.

Lucrarea a fost revăzută, adăugită și complectată cu doctrina și jurisprudența până la zi, dublând volumul. Această operă se tipărește în atelierele Soc. anon. *Curierul Judiciar*, București, Rahovei 5, unde se pot face comanda. **Prețul 25 lei.**